

**ASF – SECTORUL SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE
DIRECȚIA SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL**

PENSIILE PRIVATE DIN ROMÂNIA LA 31 MARTIE 2018

1. Participanți la fondurile de pensii private	3
1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat.....	3
Structura participanților pe vârstă și gen.....	3
Participanți noi.....	4
Participanți transferați.....	5
1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative.....	6
Structura participanților pe vârstă și gen.....	7
Participanți noi.....	7
Participanți transferați.....	8
2. Contribuții virate la fondurile de pensii private	8
2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat.....	8
Contribuția medie/participant.....	10
Participanți și contribuții – structură pe regiuni de dezvoltare și sectoare de activitate.....	11
Valoarea contului participanților.....	12
2.2. Contribuții virate la fondurile de pensii facultative.....	13
Contribuția medie/participant.....	13
Valoarea contului participanților.....	14
Participarea la plata contribuțiilor.....	14
3. Plăți efectuate în sistemul pensiilor private	15
3.1. Fonduri de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	15
3.2. Fonduri de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	16
4. Activele fondurilor de pensii	17
4.1. Activele nete ale fondurilor de pensii administrate privat.....	18
4.2. Activele nete ale fondurilor de pensii facultative.....	18
4.3. Structura investițiilor fondurilor de pensii private.....	18
Instrumente financiare – structura pe țară.....	18
Instrumente financiare – structura pe valută.....	19
Expunerea valutară a activelor fondurilor de pensii private.....	19
Titluri de stat.....	19
Obligațiuni.....	20
Durata și maturitatea portofoliilor de instrumente cu venit fix.....	20
Depozite bancare.....	21
Acțiuni.....	21
Organisme de plasament colectiv — OPCVM.....	22
Lichiditatea sistemului de pensii private.....	22
Volatilitatea VUAN-ului.....	23
4.3.1. Fonduri de pensii administrate privat – Structura investițiilor.....	23
4.3.2. Fonduri de pensii facultative – Structura investițiilor.....	24
4.3.3. Fonduri de pensii private – Tranzacțiile efectuate.....	25
5. Rate de rentabilitate	27
5.1. Fonduri de pensii administrate privat.....	27
5.2. Fonduri de pensii facultative.....	28

PENSIILE PRIVATE DIN ROMÂNIA LA 31 MARTIE 2018

1. Participanți la fondurile de pensii private

Evoluția sistemului de pensii private a fost pozitivă pe tot parcursul funcționării sale, numărul de participanți și valoarea activelor personale ale acestora crescând constant. S-a urmărit asigurarea unui raport echilibrat între siguranța și performanța investițiilor în beneficiul viitorilor pensionari, dar și protejarea intereselor acestora. Astfel, la finalul lunii martie 2018, în sistemul de pensii private din România (Pilonul II și Pilonul III) erau înscrși **7,56 milioane participanți**.

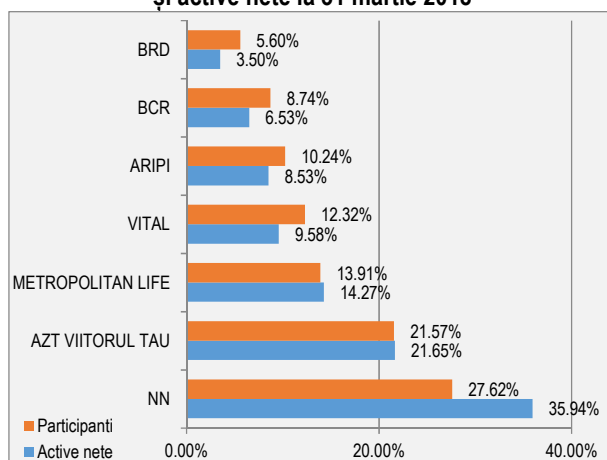
1.1. Participanți la fondurile de pensii administrate privat

7,11 milioane de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la sfârșitul lunii martie 2018, cu un avans anual de **3,38%**. Comparativ cu decembrie 2017, numărul de participanți a crescut cu **0,98%**. În perioada martie 2017 – martie 2018, creșterea lunară a numărului de participanți a înregistrat un trend fluctuant¹. În primele trei luni din acest an s-au înregistrat 70 de mii participanți noi în sistem, cu 12,98% mai puțin decât în primele trei luni din 2017 (81 mii persoane).

Tabel 1.1. Pilon II Număr de participanți (mil. pers.)

Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/ mar.17	mar.18/dec.17
1	FPAP NN	1,93	1,96	1,97	1,72%	0,50%
2	FPAP AZT VIITORUL TAU	1,51	1,53	1,54	2,11%	0,63%
3	FPAP METROPOLITAN LIFE	0,96	0,98	0,99	3,37%	0,99%
4	FPAP VITAL	0,85	0,87	0,88	3,82%	1,11%
5	FPAP ARIPI	0,68	0,71	0,72	4,79%	1,38%
6	FPAP BCR	0,58	0,60	0,61	6,04%	1,70%
7	FPAP BRD	0,36	0,38	0,40	9,80%	2,69%
	TOTAL	6,88	7,04	7,11	3,38%	0,98%

Grafic 1.1. Pilon II Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 martie 2018

FPAP NN, FPAP AZT VIITORUL TĂU și FPAP METROPOLITAN LIFE s-au menținut pe primele poziții, însumând la 31 martie 2018 aproximativ 72% din activele nete și 63% din total participanți² (Grafic 1.1.). FPAP BRD și FPAP BCR au înregistrat în continuare creșteri mai mari în cazul numărului de participanți, comparativ atât cu martie 2017, cât și cu decembrie 2017 (Tabel 1.1).

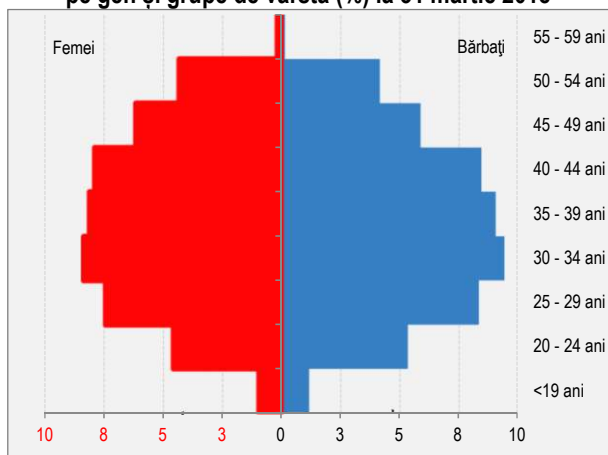
Structura participanților pe vârstă și gen

La sfârșitul lunii martie 2018 distribuția participanților pe gen a fost următoarea: **52,11%** - bărbați și **47,89%** - femei (Grafic 1.2.). În ceea ce privește distribuția pe vârstă, raportul participanților cu vârsta de până la 35 de ani comparativ cu cei cu vârsta de peste 35 de ani a fost **45,60%** la **54,40%**. În condițiile maturizării sistemului, raportul în funcție de vârstă s-a modificat în perioada martie 2017 – martie 2018 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 de ani (Grafic 1.3.). Astfel, s-a înregistrat o scădere a ponderii celor cu vârsta de până în 35 ani de 1,38 puncte procentuale comparativ cu martie 2017, când raportul a fost 46,98% la 53,02%. Comparativ cu decembrie 2017, când raportul a fost 45,81% la 54,19%, scăderea a fost de 0,21 puncte procentuale.

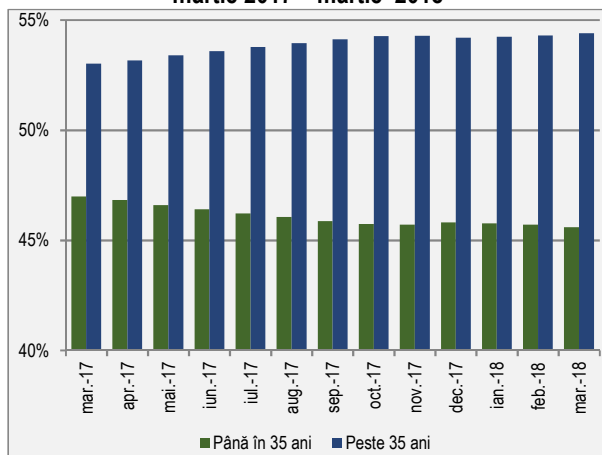
¹ S-a înregistrat o ușoară scădere în luna mai 2017, 0,14% (valoarea minimă) și o revenire în partea a doua a intervalului, atingând 0,60% în decembrie 2017 (valoarea maximă).

² Din total participanți cu conturi active, respectiv pentru care a fost virată cel puțin o contribuție în perioada mai 2008 – martie 2018.

Grafic 1.2. Pilon II Participanți - piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 martie 2018

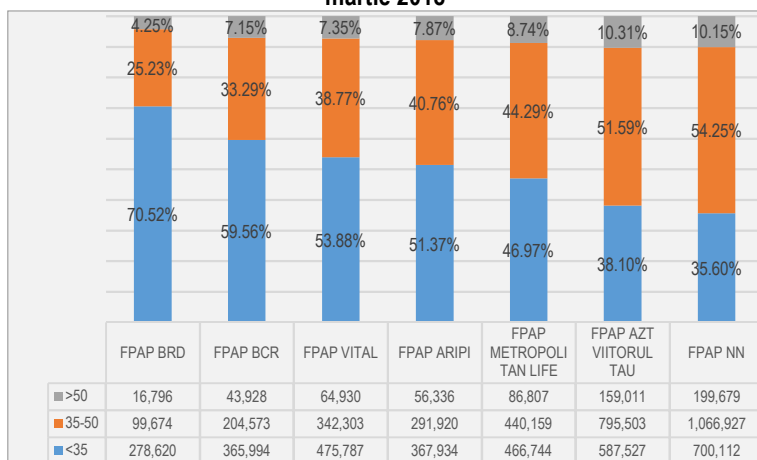

Grafic 1.3. Pilon II Evoluție structură pe grupe de vârstă martie 2017 – martie 2018

În cazul în care se analizează structura pe grupe de vârste a participanților fondurilor de pensii administrate privat se constată că la 31 martie 2018 cea mai mare pondere a participanților cu vârsta de până în 35 ani era înregistrată de FPAP BRD cu 70,52% din total fond (278.620 persoane), semnificativ mai mare decât ponderea pe total sistem de 45,60%. Creșterea constantă a numărului pe participanți cu vârsta de până în 35 de ani la FPAP BRD a fost determinată de numărul mare de persoane repartizate aleatoriu lunar către acest fond³. Astfel, 69,77% din totalul participanților la fond au fost repartizați aleatoriu în perioada august 2008 – martie 2018. Structura pe vârstă a participanților a fost determinată și de faptul că numărul persoanelor repartizate aleatoriu lunar este același începând din luna februarie 2010, influențând fondurile cu un număr mai mic de participanți (FPAP BRD deținea la 31 martie 2018 5,60% din participanții la Pilonul II). În plus, în cazul FPAP BRD, numărul de participanți repartizați aleatoriu lunar este mai mare decât la celelalte fonduri⁴.

Grafic 1.3.1. Pilon II Structura participanților pe grupe de vârstă martie 2018

Un alt fond care a înregistrat o pondere mare a participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost FPAP BCR cu 59,56% din total fond (365.994 persoane), situându-se de asemenea peste ponderea pe total sistem (45,60%). Și în cazul FPAP BCR repartizarea aleatorie a fost factorul determinat, 47,87% din total participanți fiind repartizați aleatoriu în perioada august 2008 – martie 2018

Cele mai mici valori ale numărului de participanți cu vârsta de până în 35 ani au înregistrat FPAP NN cu 35,60% din total fond (700.112 persoane) și FPAP AZT VIITORUL TĂU cu 38,10% din total fond (587.527 persoane).

Trebuie menționat că în cazul acestor două fonduri ponderile participanților repartizați aleatoriu lunar în perioada august 2008 – martie 2018 au fost cele mai mici (24,22%, în cazul FPAP NN și 27,64%, în cazul FPAP AZT VIITORUL TĂU), dar încă de la începutul funcționării sistemului cele două fonduri au înregistrat cele mai mari valori ale numărului de participanți, reprezentând împreună în medie 53,98% din total sistem. Astfel, pe măsură ce sistemul s-a maturizat, ponderile participanților cu vârsta cuprinsă între 35 – 50 ani au crescut constant (54,25% și respectiv 51,59%) fiind peste media pe total sistem (45,58%). Valori mai mari decât ponderea pe total sistem (8,82%) au înregistrat și în cazul grupei de vârstă de peste 50 ani (10,15% și respectiv 10,31%).

Participanți noi

290 persoane au semnat acte de aderare pentru a deveni participanți la unul dintre fondurile de pensii administrate privat din cei **20.107** participanți intrați în sistem în luna martie 2018, o scădere a numărului de participanți nou intrați în sistem de 10,18% față de martie anul trecut și de 13,45% comparativ cu decembrie 2017.

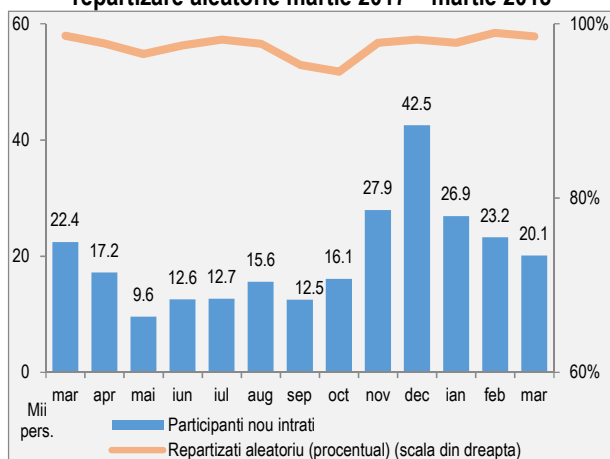
³ Repartizarea aleatorie are loc la patru luni de la data la care angajatorul plătește primele contribuții de asigurări sociale (CAS) ale noilor angajați.

⁴ În cazul FPAP BRD, se aplică prevederile art.26 alin. (3) din Norma nr. 1/2015 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat: "În cazul în care rezultatul repartizării prevăzute la alin. (1) nu este un număr întreg, fiecare fond de pensii administrat privat existent la data efectuării repartizării primește un număr întreg de participanți, iar restul obținut ca urmare a împărțirii este alocat fondului de pensii administrat privat cu cel mai mic număr de participanți."

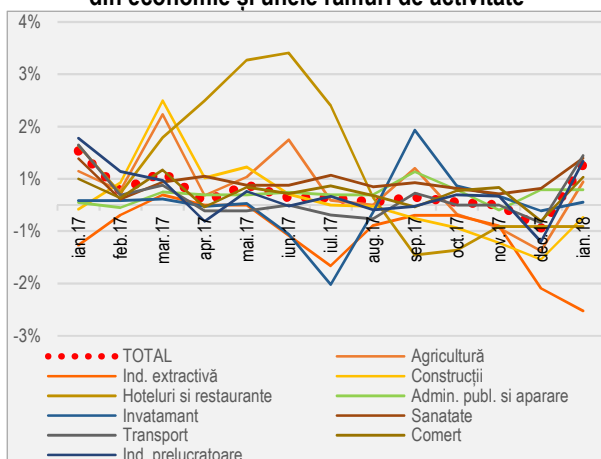
De remarcat trendul fluctuant înregistrat în perioada martie 2017 – martie 2018 (Grafic 1.4.), cu scăderea lunară a numărului de participanți nou intrați în lunile mai (9,6 mii persoane) și septembrie 2017 (12,5 mii persoane) și creșterea constantă din ultimul trimestru al anului trecut, atingând valoarea maximă a intervalului analizat în decembrie 2017 (42,5 mii persoane).

Acest trend a fost determinat de evoluția numărului de salariați pe economie. Potrivit datelor statistice lunare publicate de INS, ritmul lunar de creștere a efectivului de salariați pe economie a fluctuat în perioada ianuarie 2017 – ianuarie 2018, înregistrând în această perioadă o creștere de 2,23% (în Pilonul II luna de calcul martie este corespunzătoare lunii de referință ianuarie, lună pentru care se virează contribuțiile către fondurile de pensii administrate privat). Un trend similar a fost înregistrat și de unele activități sezoniere cum ar fi: agricultura, construcțiile și activitatea hotelieră și de restaurante, cu mențiunea că numai în sănătate s-au înregistrat valori pozitive pe toată perioada analizată⁵ (Grafic 1.5.)

Grafic 1.4. Pilon II Participanți nou intrați și gradul de repartizare aleatorie martie 2017 – martie 2018

Grafic 1.5. Pilon II Creștere lunară a efectivului de salariați din economie și unele ramuri de activitate*

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, martie, este corespunzătoare lunii de referință ianuarie, lună pentru care se virează contribuțiile.

19.817 persoane, reprezentând **98,56%** din total nou intrați în sistem, au fost repartizate aleatoriu în luna martie 2018 (cu excepția FPAP BCR, cu 95,38% și FPAP BRD, cu 96,27%, celelalte fonduri de pensii au înregistrat valori de peste 98% și chiar de 100%, în cazul FPAP ARIPI, FPAP METROPOLITAN și FPAP VITAL). Numărul persoanelor repartizate aleatoriu a scăzut cu 10,22%, comparativ cu martie 2017 și cu 52,52% față de decembrie anul trecut. Din cele **70 mii persoane** care au intrat în sistem în primele trei luni din 2018, **69 mii persoane** (98,41% din total intrați în sistem) au fost repartizate aleatoriu (cu 13,03% mai puțin decât în aceeași perioadă din 2017).

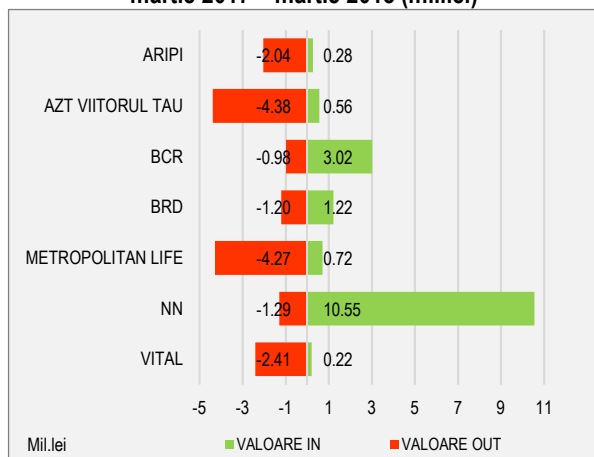
Din analiza evoluției numărului de participanți nou intrați se evidențiază luna decembrie 2017 (42,5 mii persoane), însoțită și de creșterea gradului de repartizare aleatorie (98,17%). În condițiile în care repartizarea aleatorie are loc la 4 luni de la prima plată a CAS (ca urmare a încasării primului salariu sau a primei indemnizații de șomaj), rezultă că participanții intrați aleatoriu în decembrie au început activitatea în luna august, lună în care se termină anul școlar. Astfel, din analiza structurii pe grupe de vârstă a participanților reiese că în luna decembrie 2017 numărul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 16 – 24 ani a crescut comparativ cu luna precedentă cu aproximativ 26 mii (61% din creșterea lunară a numărului total de participanți din Registrul). De asemenea, se evidențiază în octombrie 2017 și gradul repartizării aleatorii care a fost mai mic (94,50%), deși numărul participanților nou intrați nu a înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu celelalte luni (Grafic 1.4.). Având în vedere gradul de educație financiară mai ridicat al studenților și faptul că sunt studenți care lucrează încă din timpul studiilor, coroborat cu începerea anului universitar în luna octombrie, ar putea determina ca o pondere mai mare din participanți să fi semnat acte de aderare, comparativ cu cei care au fost repartizați aleatoriu. Trebuie remarcat și faptul că în primele trei luni din acest an s-a înregistrat o scădere constantă a numărului de participanți nou intrați în sistem (de la 26,9 mii persoane în ianuarie la 20,1 mii persoane în martie), tendință semnalată și în aceeași perioadă din 2017 (de la 33,7 mii persoane în ianuarie la 22,4 mii persoane în martie) sau din 2016 (de la 28,9 mii persoane în ianuarie la 26,8 mii persoane în martie).

Participanți transferați

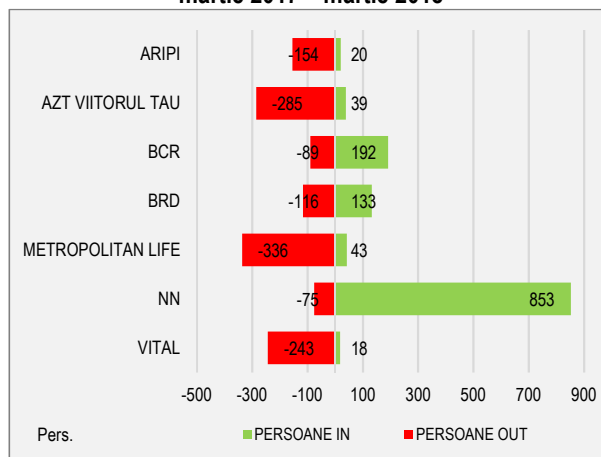
1.298 participanți s-au transferat între fondurile de pensii administrate privat în intervalul martie 2017 – martie 2018, iar activele transferate au atins **16,57 milioane lei**. Fondul de pensii la care s-au transferat cei mai mulți participanți (853 persoane), având și cea mai mare valoare a activului transferat (10,55 milioane lei) a fost FPAP NN. FPAP METROPOLITAN LIFE a fost fondul de la care s-au transferat cei mai mulți participanți (336 persoane) în intervalul martie 2017 – martie 2018, cu o valoare a activelor transferate de 4,27 milioane lei. Cea mai mare valoare a activelor transferată de la un fond (4,38 milioane lei) a înregistrat-o însă FPAP AZT VIITORUL TĂU, în cazul celor 285 de participanți transferați.

⁵ În agricultura, de la 1,25% în iunie 2017 la 0,78% în ianuarie 2018, în construcții, de la 0,21% în iunie 2017 la -0,24% în ianuarie 2018, iar în activitatea hotelieră și de restaurante de 2,91% în iunie 2017 la -0,41% în ianuarie 2018. În sănătate, ritmul anual de creștere a oscilat între 0,38% în iunie 2017 și 0,90% în ianuarie 2018.

Grafic 1.6. Pilon II Valoare activ net transferat martie 2017 – martie 2018 (mil.lei)

Grafic 1.7. Pilon II Participanți transferați martie 2017 – martie 2018

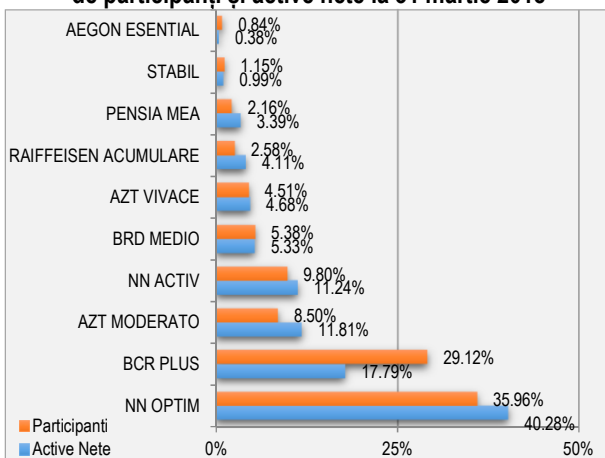
1.2. Participanți la fondurile de pensii facultative

452.997 de participanți erau înregistrați în sistemul pensiilor facultative la 31 martie 2018, cu un avans anual de 7,72% și 1,54% față de decembrie 2017. Ritmul lunar de creștere a fluctuat ușor în perioada martie 2017 – martie 2018, înregistrând valori sub 1%, cu excepția lunii august 2017, când s-a atins valoarea maximă de 1,29% (minimul, 0,39%, s-a înregistrat în aprilie 2017).

Tabel 1.2. Pilon III Număr de participanți (pers.)

Nr. crt.	Fond de pensii facultative	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/mar.17	mar.18/dec.17
1	FPF NN OPTIM	145.944	159.438	162.913	11,63%	2,18%
2	FPF BCR PLUS	125.415	130.347	131.899	5,17%	1,19%
3	FPF NN ACTIV	40.198	43.299	44.372	10,38%	2,48%
4	FPF AZT MODERATO	37.984	38.381	38.523	1,42%	0,37%
5	FPF BRD MEDIO	22.591	23.994	24.361	7,83%	1,53%
6	FPF AZT VIVACE	20.394	20.386	20.416	0,11%	0,15%
7	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	10.835	11.442	11.700	7,98%	2,25%
8	FPF PENSIA MEA	9.965	9.839	9.789	-1,77%	-0,51%
9	FPF STABIL	5.146	5.185	5.205	1,15%	0,39%
10	FPF AEGON ESENTIAL	3.820	3.820	3.819	-0,03%	-0,03%
	TOTAL	422.292	446.131	452.997	7,27%	1,54%

Grafic 1.8. Pilon III Cotă de piață în funcție de participanți și active nete la 31 martie 2018

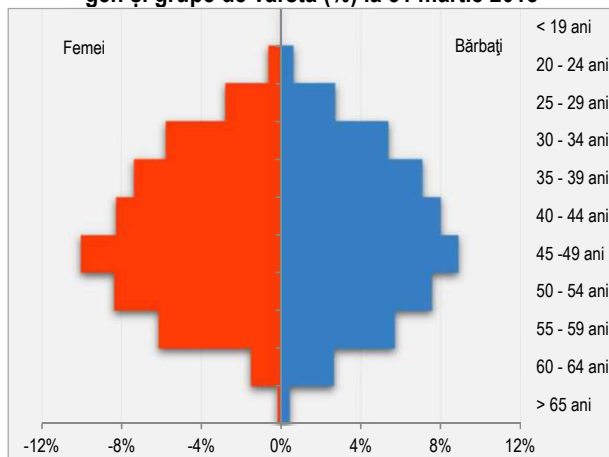
Primele trei fonduri de pensii, FPF NN OPTIM, FPF BCR PLUS și FPF AZT MODERATO dețineau aproximativ 75% din participanți și 70% din activele nete. De remarcat că FPF BCR PLUS, deși se situa pe locul doi în ceea ce privește ponderea din total participanți, 29,12%, înregistra numai 17,79% pondere din total active nete la 31 martie 2018. Comparativ, FPF NN OPTIM înregistra 35,96% din total participanți, în timp ce ponderea în active nete a fost de 40,28%. În acest caz, calitatea portofoliului de participanți este factorul determinant (pentru participanții la FPF BCR PLUS valoarea contribuțiilor virate la fond a fost mai mică).

FPF NN OPTIM și FPF NN ACTIV au înregistrat cele mai mari creșteri ale numărului de participanți comparativ cu martie 2017, în timp ce valorile cele mai mari în cazul comparației cu decembrie 2017 au fost înregistrate de FPF NN Activ și FPF RAIFFEISEN ACUMULARE (Tabel 1.2).

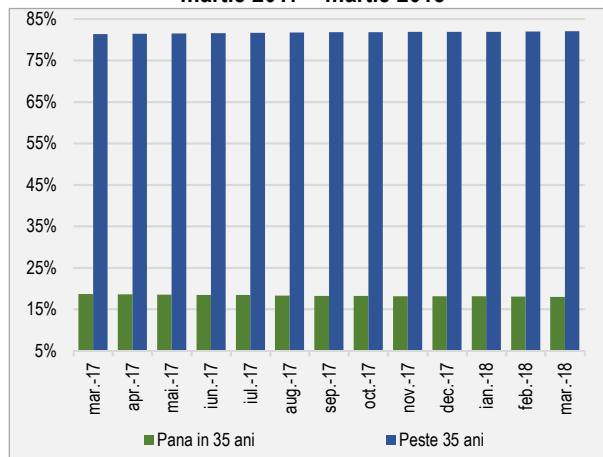
Structura participanților pe vârstă și gen

La 31 martie 2018 distribuția pe gen a fost: **49,18%** bărbați și **50,82%** femei (Grafic 1.9.). În ceea ce privește distribuția pe vârstă, raportul participanților a fost următorul: **17,95%** cu vârsta de până în 35 de ani și **82,05%** cu vârsta de peste 35 ani (Grafic 1.10.). În condițiile maturizării sistemului, raportul s-a modificat ușor în perioada martie 2017 – martie 2018 în favoarea participanților cu vârsta de peste 35 ani, respectiv o creștere de 0,7 puncte procentuale față de martie anul trecut, când raportul a fost de 18,65% la 81,35%. Comparativ cu decembrie 2017, diferența este de 0,12 puncte procentuale, raportul fiind de 18,07% la 81,93%.

Grafic 1.9. Pilon III Participanți, piramida participanților pe gen și grupe de vârstă (%) la 31 martie 2018

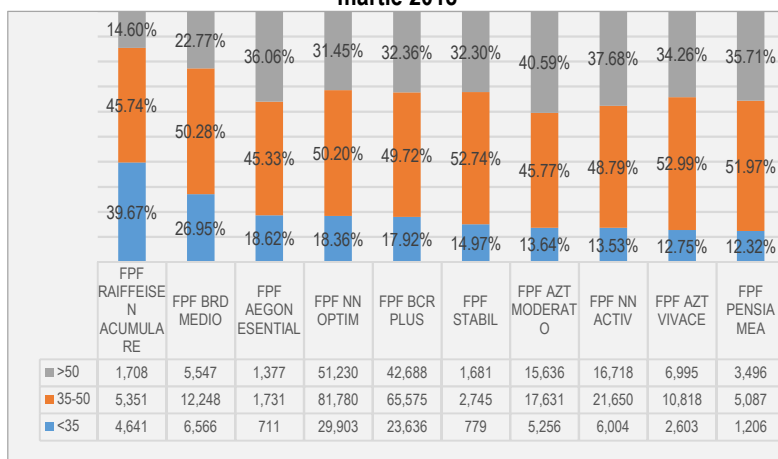

Grafic 1.10. Pilon III Evoluție structură pe grupe de vârstă martie 2017 – martie 2018

În cazul în care se analizează structura pe grupe de vârste a participanților fondurilor de pensii facultative se constată că cea mai mare pondere a participanților cu vârsta de până în 35 ani la 31 martie 2018 era înregistrată de FPF RAIFFEISEN ACUMULARE cu 39,67% din participanții (4.641 persoane), situându-se semnificativ peste ponderea pe total sistem de 17,95%. Alt fond care a înregistrat o valoare mare a ponderii persoanelor cu vârsta de până în 35 ani, peste ponderea pe total sistem, a fost FPF BRD MEDIO cu 26,95% (6.566 persoane).

Grafic 1.10.1. Pilon III Structura participanților pe grupe de vârstă martie 2018

Dar cel mai mare număr de participanți cu vârsta de până în 35 ani a fost înregistrată la 31 martie ac. de FPF NN OPTIM, 29.903 persoane, reprezentând 18,36% în total fond. Întrucât fondul avea la 31 martie ac. un număr mare de participanți, 162.913 persoane, reprezentând 35,96% din total sistem, în ceea ce privește ponderea participanților cu vârsta de până în 35 ani s-a situat aproape de ponderea pe sistem (17,95%),

La polul opus, s-a situat FPF PENSIA MEA cu numai 12,32% din participanți cu vârsta de până în 35 ani.

Având în vedere că sistemul este facultativ, ponderea mare a participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost determinată de strategia de marketing aplicată pentru atragerea în sistem a participanților tineri. Astfel, implicarea companiilor (angajatorilor)⁶ în procesul de aderare la pensiile facultative poate determina creșterea numărului de participanți noi.

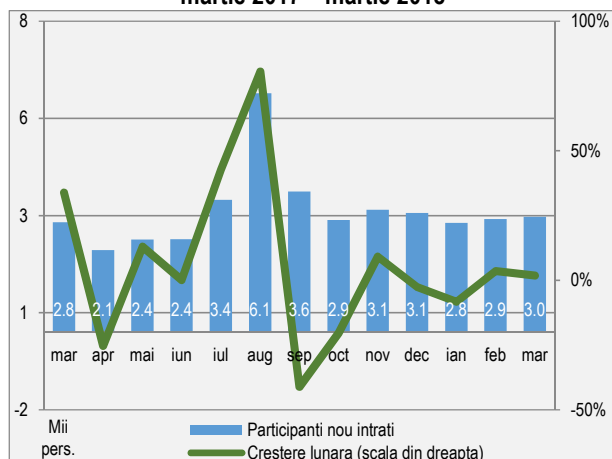
Participanți noi

2.960 persoane au aderat în martie 2018 la unul din cele zece fonduri de pensii facultative, înregistrând o creștere față de martie 2017 de 7,72% și de 1,54% față de decembrie 2017. **8.675 persoane** au intrat în sistem în primele trei luni din anul 2018, cu 35,69% mai puțin decât în aceeași perioadă din 2017 (13.490 persoane).

⁶ Includerea pensiilor facultative în pachetele salariale oferite angajaților, având și beneficiul deducerii fiscale anuale, în limita a 400 de euro pentru angajat și angajator.

Grafic 1.11. Pilon III Număr participanți nou intrați în sistem martie 2017 – martie 2018

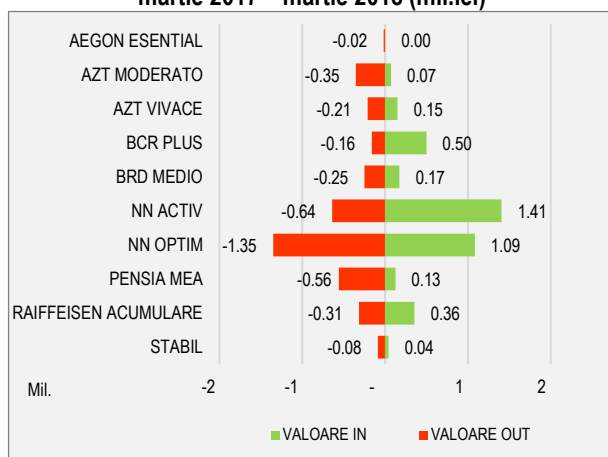

Creșterea lunară semnificativă înregistrată în august 2017 a fost determinată de numărul mare de participanți care au aderat la FPF NN OPTIM, 4.539 persoane, reprezentând 73,86% din total participanți care au aderat în luna respectivă (creșteri semnificative ale numărului de participanți noi la FPF NN OPTIM, similare cu cea din luna august 2017, nu se mai evidențiază în anii anteriori, deși fondul a înregistrat constant ponderi mari în total participanți intrați în sistem). Trebuie precizat că, ponderea participanților intrați în fond din total participanți intrați în sistem a înregistrat constant valori semnificativ mai mari în cazul FPF NN OPTIM comparativ cu celelalte fonduri de pensii.

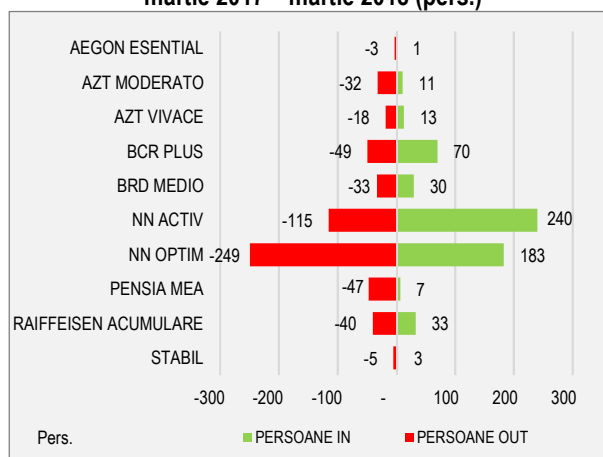
Participanți transferați

591 participanți s-au transferat între fondurile de pensii facultative în intervalul martie 2017 – martie 2018, iar activele transferate au însumat **3,92 milioane lei** (Graficele 1.12. și 1.13.). Cei mai mulți participanți (240) și cea mai mare valoare a activului (1,41 milioane lei) transferat de la alte fonduri de pensii au fost către FPF NN ACTIV, iar FPF NN OPTIM a înregistrat cei mai mulți participanți (249 persoane) și cele mai mari valori ale activelor (1,35 milioane lei) transferate către alte fonduri de pensii.

Grafic 1.12. Pilon III Valoare activ net transferat martie 2017 – martie 2018 (mil.lei)

Grafic 1.13. Pilon III Participanți transferați martie 2017 – martie 2018 (pers.)

Trebuie precizat faptul că, în această perioadă, 11 persoane s-au transferat din Uniunea Europeană la un fond de pensii facultative din România, iar valoarea activelor transferate a fost de 4,8 milioane lei. Un singur participant s-a transferat la un fond de pensii private în Uniunea Europeană, valoarea activului transferat fiind de 6.724,48 lei.

2. Contribuții virate la fondurile de pensii private

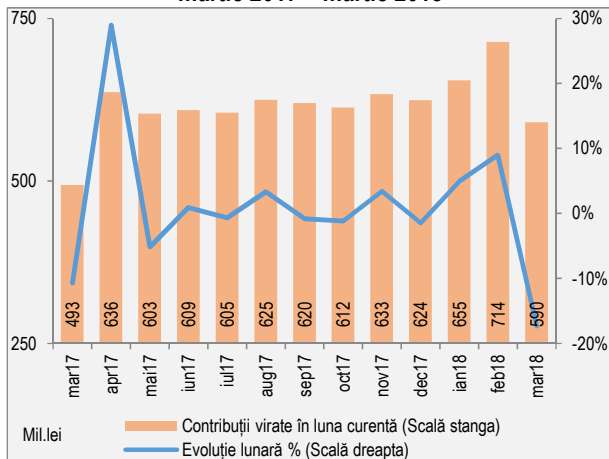
2.1. Contribuții virate la fondurile de pensii administrate privat

590,02 milioane de lei (126,68 milioane de euro) au fost virate către fondurile de pensii administrate privat în luna martie 2018. Valoarea contribuțiilor este mai mare cu 19,59% față de martie 2017, ca urmare a faptului că în luna martie 2017 s-a înregistrat un număr neobișnuit de mic de participanți pentru care au fost plătite contribuții (3,60 milioane de participanți). Numărul de persoane cu contribuții virate în martie 2017 reprezintă o abatere de la tendința generală înregistrată de sistem. Astfel, în ultimele 12 luni, numărul participanților pentru care s-au virat contribuții a fost constant de peste 4 milioane de participanți. De altfel, media participanților cu contribuții virate în primul trimestru din acest an a fost de 4,05 milioane persoane, în timp ce în 2017 s-a înregistrat o medie de 4,02 milioane persoane, în 2016 3,97 milioane persoane, iar în 2015 3,85 milioane persoane.

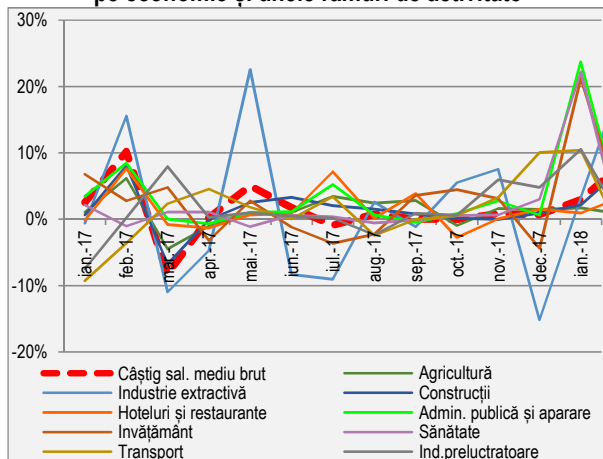

În cazul celuilalt factor care determină volumul contribuțiilor virate, respectiv veniturile participanților din care se calculează cota de contribuție, se remarcă creșterea salariului mediu brut lunar pe economie ca urmare a aplicării începând din ianuarie 2018 a măsurilor de trecere în sarcina angajatului sau a celor pentru care există obligația de plată a contribuției de asigurări sociale a cotei reprezentând contribuția de asigurări sociale de 25%⁷. Cu toate acestea, scăderea cotei de contribuție aferentă anului 2018 de la 5,1% la 3,75%⁸, aplicată în luna martie ac. nu a fost echilibrată în totalitate, înregistrând astfel o valoare sub media perioadei martie 2017 – februarie 2018 de 619,09 milioane lei/lună, când cota de contribuție a fost de 5,1% (Grafic 2.1.).

Grafic 2.1. Pilon II Contribuții virate și evoluția lunară martie 2017 – martie 2018

Grafic 2.2. Evoluție lunară câștig salarial mediu brut pe economie și unele ramuri de activitate*

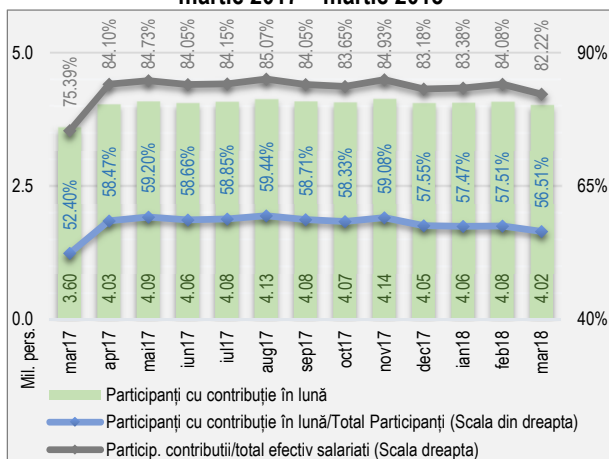

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, martie, este corespunzătoare lunii de referință ianuarie, lună pentru care se virează contribuțiile.

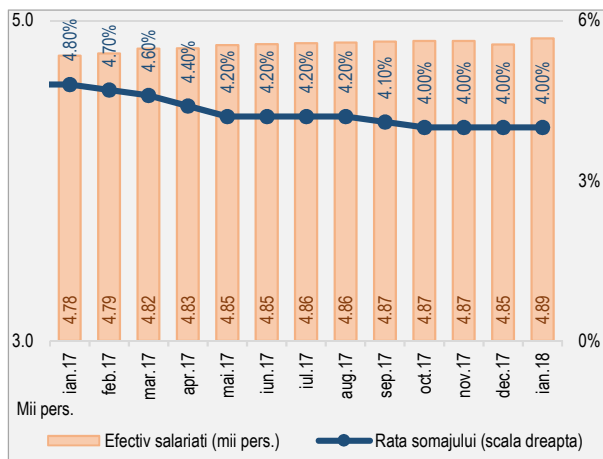
Comparativ cu februarie 2018, volumul contribuțiilor virate în luna martie 2018 a scăzut cu 17,31% (Grafic 2.1.). Scăderea a fost determinată de faptul că în luna februarie se virează contribuțiile lunii de referință decembrie, iar în luna martie se virează contribuțiile lunii de referință ianuarie. Trebuie precizat faptul că, în general, luna ianuarie este caracterizată de scăderi ale veniturilor salariale⁹, însă în cazul lunii martie 2018 volumul scăzut al contribuțiilor virate a fost determinat de scăderea cotei de contribuție la 3,75%. De exemplu, în martie 2017, comparativ cu februarie 2017, scăderea a fost de numai 10,72%, în martie 2016, comparativ cu februarie 2016, scăderea a fost de 10,89%, în condițiile în care în 2016 și 2017 cota de contribuție a fost de 5,1%.

În primele trei luni din 2018 viramentele au însumat **1,96 miliarde de lei** (420,45 milioane de euro). Față de aceeași perioadă din 2017, valoarea totală a contribuțiilor virate a crescut cu 24,32%.

Grafic 2.3. Pilon II Participanți cu viramente, pondere în total participanți și în efectiv salariați martie 2017 – martie 2018

Grafic 2.4. Evoluție lunară a numărului de salariați pe economie și rata șomajului*

*Luna de calcul în sistemul pensiilor administrate privat, martie, este corespunzătoare lunii de referință ianuarie, lună pentru care se virează contribuțiile.

În luna martie 2018 s-au virat contribuții pentru **4,02** milioane persoane, reprezentând **56,51%** din total participanți din Pilonul II. Ponderea participanților cu contribuții în total participanți din sistem a înregistrat un trend ușor fluctuant în perioada martie 2017 – martie 2018, fiind în scădere în trimestrul I din 2018, fără a lua în calcul valoarea din martie 2017 (52,40%).

⁷ Art.138 din Ordonanța de urgență nr. 79/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (creștere de 13,13% în ianuarie 2018, comparativ cu decembrie 2017).

⁸ Art. II din Ordonanța de urgență nr. 82/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative.

⁹ De exemplu, potrivit INS, scăderile au fost de 2,73% în ianuarie 2017, comparativ cu decembrie 2016 și de 8,26% în ianuarie 2016, comparativ cu decembrie 2015.

Luna martie 2017 reprezintă o abatere de la tendința generală a sistemului în ceea ce privește numărul de participanți cu contribuții virate¹⁰. De exemplu, media primului trimestru a fost de 57,16%, în anul 2017 media a fost de 58,02% iar în 2016 de 59,25%.

De remarcat faptul că trendul ponderii participanților cu contribuții virate în lună din total participanți la sistem este similar cu trendul ponderii participanților cu contribuții virate în lună în total efectiv de salariați pe economie (Grafic 2.3.). În condițiile maturizării sistemului, pe parcursul celor zece ani de funcționare, ponderea în total efectiv salariați pe economie a crescut constant de la 66,51% în mai 2008 la 88,22% în ianuarie ac.

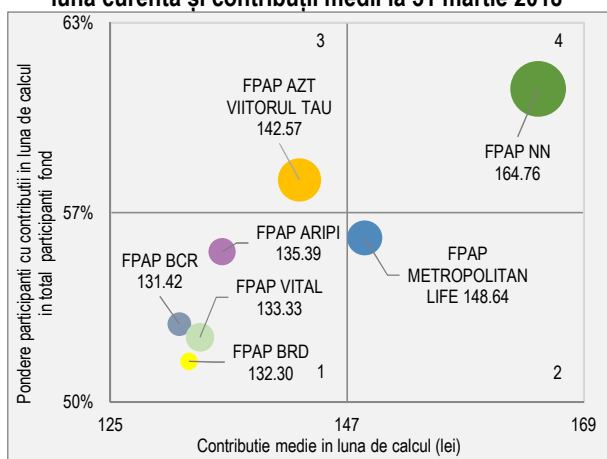
Din analiza datelor statistice publicate de INS reiese că în perioada ianuarie 2017 – ianuarie 2018 (în luna martie au fost virate contribuțiile aferente lunii ianuarie 2018) evoluția efectivului de salariați a înregistrat un trend ușor fluctuant, ritmul lunar de creștere înregistrând, cu excepția lunii ianuarie 2017, valori sub 1% (Grafic 2.4.)¹¹. Astfel, efectivul de salariați a crescut în ianuarie 2018 comparativ cu ianuarie 2017 cu 2,23%. De asemenea, se constată trendul descendent al ratei șomajului, de la 4,80% în ianuarie 2017 la 4,00 în ianuarie 2018. În același timp, numărul total al șomerilor înregistrați a scăzut, de la 421 mii persoane în ianuarie 2017 la 349 mii persoane în ianuarie 2018, cu mențiunea că media ponderii șomerilor neindemnizați în total șomeri a fost în această perioadă de 80,43% .

Contribuția medie/participant

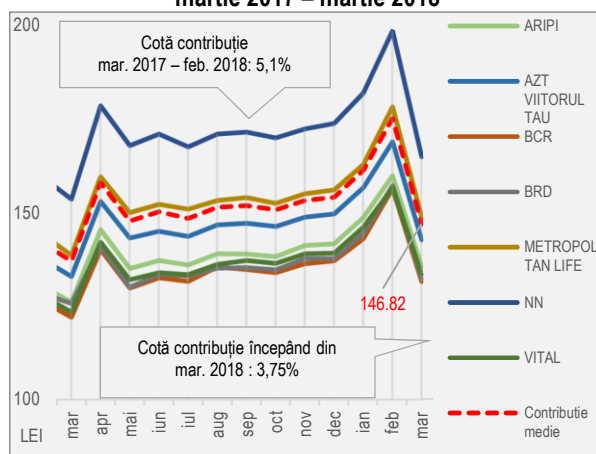
La nivel de sistem, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la 31 martie 2018 a fost de **146,82 lei** (Grafic 2.6) Reducerea în acest an a cotei de contribuție la 3,75% nu a fost echilibrată de creșterea salariului mediu brut lunar pe economie ca urmare a aplicării măsurilor de trecere în sarcina angajatului a cotei reprezentând contribuția de asigurări sociale de 25%, ceea ce a determinat o scădere de **4,65%** a contribuției medii/participant comparativ cu decembrie 2017¹². Astfel, trendul ascendent înregistrat în partea a doua a anului trecut s-a inversat în primul trimestru din acest an, contribuția medie/participant înregistrând o scădere de 16,09% față de luna anterioară, în timp ce în martie 2017, comparativ cu luna anterioară, scăderea a fost de numai 3,54%, iar martie 2016, comparativ cu luna anterioară, scăderea a fost de 8,28%.

La 31 martie 2018 FPAP NN înregistra ponderea cea mai mare din total participanți la fond pentru care s-au virat contribuții în luna de calcul (60,73%, comparativ cu media lunară pe total fonduri de 56,51%), dar și ponderea cea mai mare din total sume virate în această lună (33,36%). Fondul se situează pe primul loc în ceea ce privește valoarea contribuției medii/participant de 164,76 lei, fiind singurul fond poziționat în cadranul 4 din Graficul 2.5., caracterizat de valori mari în cazul ponderii participanților cu contribuții virate din total participanți fond și de valori mari ale contribuției/participant. Această poziționare este determinată de calitatea portofoliului: un număr mai mare de participanți pentru care se virează contribuții, cu venituri salariale mai mari, care determină în consecință și valori mari ale contribuțiilor virate și, pe ansamblu, un volum mai mare al activelor totale (15,28 miliarde lei).

Grafic 2.5. Pilon II Ponderi participanți cu contribuții în luna curentă și contribuții medii la 31 martie 2018

Grafic 2.6. Pilon II Contribuție medie/participant martie 2017 – martie 2018

Pe următoarele două poziții s-au situat FPAP METROPOLITAN LIFE cu 148,64 lei/participant (55,63% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond și 13,93% pondere din total sume virate în luna martie 2018) și FPAP AZT VIITORUL TĂU cu 142,57 lei/participant (57,62% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond și 21,47% pondere din total sume virate în luna martie 2018).

¹⁰ O abatere similară, când valoarea acestui raport a înregistrat o scădere semnificativă comparativ cu tendința generală, a mai fost în ianuarie 2015 (53,15%), fără a înregistra însă o valoare atât de mică ca în martie 2017 (52,40%) .

¹¹ După scăderea succesivă din partea a doua a anului trecut, (-0,45% în decembrie 2017), s-a constatat o revenire în ianuarie 2018, când efectivul de salariați a înregistrat o creștere lunară de 0,78%. S-au înregistrat valori negative ale ritmului lunar de creștere a efectivului de salariați pe economie în ultimele luni ale anului trecut (-0,002% în noiembrie și -0,045% în decembrie), iar în ianuarie 2018 ritmul lunar a înregistrat o creștere ușoară de 0,78%.

¹² Luna de calcul decembrie în sistemul pensiilor administrate privat este corespunzătoare lunii de referință noiembrie, lună pentru care se virează contribuțiile.

FPAP METROPOLITAN LIFE a înregistrat o valoare mai mare a contribuției/participant comparativ cu FPAP AZT VIITORUL TĂU, deși numărul de participanți și volumul activelor totale (994 mii persoane și 9,20 miliarde lei) sunt mai mici decât cele ale FPAP AZT VIITORUL TĂU, (1.542 mii persoane și 6,07 miliarde lei).

Astfel, FPAP METROPOLITAN LIFE s-a poziționat în cadranel 2 din Graficul 2.5., caracterizat de valori mari ale contribuției/participant, de peste 147 lei (media pe sistem: 146,82), dar de valori mai mici ale ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond, de până în 57% (media pe sistem: 56,51%). FPAP AZT VIITORUL TĂU s-a poziționat însă în cadranel 3 din Graficul 2.5., caracterizat de valori mai mici ale contribuției/participant, de până în 147 lei și de o ponderea a participanților cu contribuții virate din total participanți fond de peste 57%.

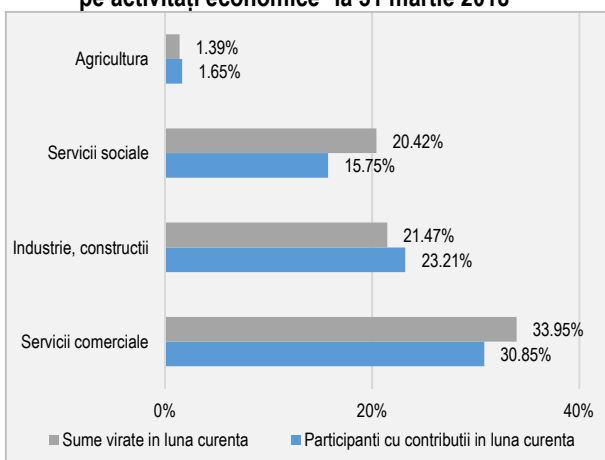
Și în acest caz, factorul determinant este calitatea portofoliului de participanți. La FPAP METROPOLITAN LIFE, aceștia au venituri salariale mai mari, care determină și un volum mai mare de contribuții virate. La 31 martie 2018, cele trei fonduri, FPAP NN, FPAP METROPOLITAN LIFE și FPAP AZT VIITORUL TĂU înregistrau împreună 68,75% din sumele virate și 65,59% din participanții cu contribuții virate în luna de calcul.

În cadrul 1 din Graficul 2.5., caracterizat de valori mici atât în cazul ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți fond, cât și în cazul contribuției/participant (participanți cu contribuții virate din total participanți fond între 52,68% și 55,16% și contribuție medie/participant între 131,42 lei și 135,39 lei), s-au situat celelalte fonduri de pensii administrate privat: FPAP ARIPI, FPAP VITAL, FPAP BRD și FPAP BCR.

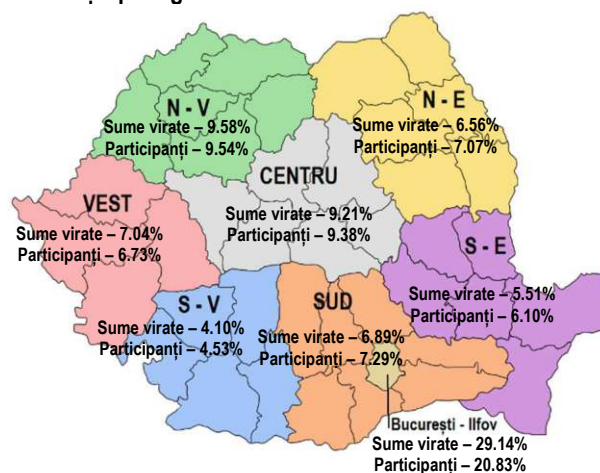
Participanți și contribuții – structură pe regiuni de dezvoltare și sectoare de activitate

Cele mai bine reprezentate activități economice la sfârșitul lunii martie 2018 au fost industria prelucrătoare cu **17,83%** și comerțul cu **12,79%**, urmate de sănătate cu **5,68%**, administrație publică și apărare cu **5,50%** și transporturi cu **4,65%**, însumând 46,45% din total participanți pentru care s-au virat contribuții și 47,62% din sumele virate în martie 2018. Printre cele mai slab reprezentate activități, cu valori sub 1%, s-au situat în continuare cultura, producția și furnizarea energiei electrice, industria extractivă și tranzacțiile imobiliare, reprezentând 2,45% din total participanți și 3,09% din total sume virate (Grafic 2.7.).

Grafic 2.7. Pilon II Participanți și sume virate – distribuție pe activități economice* la 31 martie 2018**

Grafic 2.8. Pilon II Participanți și sume virate în luna curentă – distribuție pe regiuni de dezvoltare la 31 martie 2018**

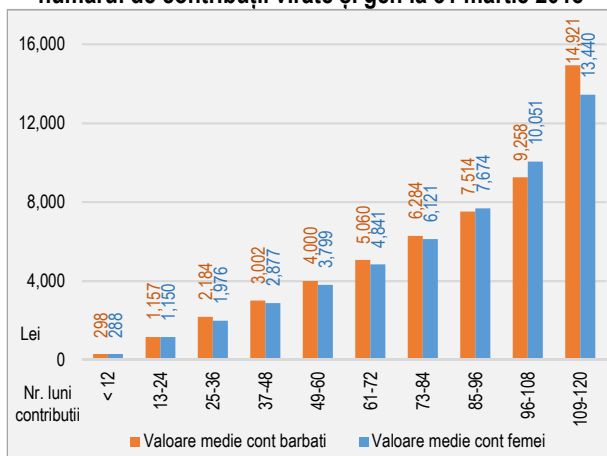
*Sectorul serviciilor comerciale cuprinde activitățile: comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediere financiară și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii. Sectorul serviciilor sociale cuprinde activitățile: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială, activități de spectacole, culturale și recreative. **În funcție de angajatorii participanților cu contribuții virate în lună, cu mențiunea că pentru aproximativ 28% din participanți cu aproximativ 21% din sume nu a fost posibilă identificarea angajatorilor.

În funcție de regiunile de dezvoltare ale României, cei mai mulți participanți pentru care au fost virate contribuții la fondurile de pensii administrate privat în luna martie 2018 lucrau în București: **19,04%**, cu 27,00% din total contribuții virate. Cele mai bine reprezentate regiuni de dezvoltare au fost: București - Ilfov cu **20,83%**, NORD-VEST cu **9,54%** și CENTRU cu **9,38%**, cele trei regiuni reprezentând 39,76% dintre participanții pentru care s-au virat contribuții și 47,92% din contribuțiile virate (Grafic 2.8.).

Valoarea contului participanților

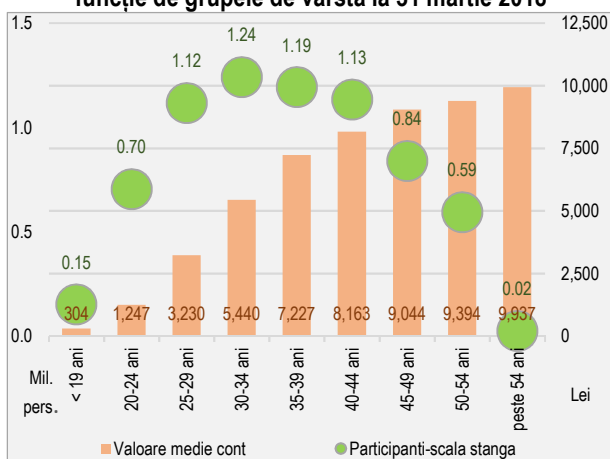
La 31 martie 2018, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor administrate privat era de **6.083 lei (1.306 euro)**¹³, respectiv o creștere de 5,83% față de decembrie 2017. Trebuie remarcat faptul că valoarea contului este determinată de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, de numărul de luni de contribuții virate în sistem, dar și de genul participanților, respectiv salariile bărbaților comparativ cu salariile femeilor.

Grafic 2.9. Pilon II Valoare medie cont în funcție de numărul de contribuții virate și gen la 31 martie 2018

Astfel, cele mai mari valori medii ale conturilor se înregistrează în cazul participanților pentru care au fost virate contribuții între 109 și 120 luni (între 9 și 10 ani), **14.921 lei** pentru bărbați și **13.440 lei** pentru femei (14.120 lei, media pe sistem). Se remarcă o diferență a valorilor medii ale conturilor bărbaților comparativ cu cele ale femeilor de 9,93%, ceea ce se poate explica prin diferențele existente între câștigurile salariale. Aceste diferențe se mențin cu excepția participanților cu un număr de contribuții virate cuprins între 85-96 și respectiv 96-108, când valoarea medie a contului participanților femei este mai mare decât cea a participanților bărbați cu 2,13% și respectiv 8,56%.

Grafic 2.10. Pilon II Valoare medie cont și participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 martie 2018

În cazul vârstei participanților, se constată că cea mai mare valoare medie a conturilor la nivel de sistem s-a înregistrat la grupa cu vârsta de peste 54 ani, cu **9.937 lei** (0,02 milioane persoane), dar și la grupele între 50-54 ani, cu **9.394 lei** (0,59 milioane persoane) și între 45-49 ani, cu **9.044 lei** (0,84 milioane persoane). Aceste valori mai mari sunt determinate, pe de o parte, de maturizarea sistemului (participanții au aderat la fondurile de pensii administrate privat încă de la începutul funcționării Pilonului II) și, pe de altă parte, prin faptul că participanții au venituri mai mari (din punct de vedere al carierei se situează în partea superioară, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 45 ani) și pot contribui cu sume mai mari la fondurile de pensii.

În cazul în care se analizează cumulul vechimeii în sistem, grupa de vârstă a participanților și genul acestora se constată că cele mai mari valori medii ale conturilor s-au înregistrat însă la participanții bărbați cu peste nouă ani vechime în sistem situați în grupa de vârstă cuprinsă între 35 – 39 ani, cu 16.308 lei. Pentru participanții femei, cele mai mari valori s-au înregistrat, de asemenea, la participanții cu peste nouă ani vechime în sistem, cu vârsta cuprinsă între 35 – 39 ani, cu 15.072 lei.

La 31 martie 2018, un număr de **698.859 de participanți** (primii 10% din total participanți în funcție de valoarea contului) aveau peste **14.788 lei** în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute a fost de 18,03 miliarde lei (42,41% din activele Pilonului II), rezultând o valoare medie a contului de **25.796 lei**. De asemenea, **1.747.149 de participanți** (primii 25% din total participanți în funcție de valoarea contului) aveau peste **7.558 lei** în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute a fost de 28,98 miliarde lei (68,16% din activele Pilonului II), valoarea medie a contului fiind de **16.585 lei**.

Trebuie menționat și faptul că, la sfârșitul lunii martie ac., **5,75 milioane de participanți**¹⁴ (82,24% din total) dețineau în cont **până în 10.000 lei** și **1,24 milioane de participanți** (17,76% din total) dețineau în cont **peste 10.000 lei**, iar dintre aceștia **0,24 milioane de participanți** (3,45% din total), dețineau în conturi **peste 25.000 lei**.

¹³ Participanți care au acumulat în conturi peste 1 leu.

¹⁴ Participanți cu conturi diferite de zero.

2.2. Contribuțiile virate la fondurile de pensii facultative

În luna martie 2018 au fost virate către fondurile de pensii facultative **24,56** milioane de lei (5,27 milioane de euro), înregistrând o creștere de **6,02%** comparativ cu martie 2017, dar volumul a scăzut cu **2,46%** față de decembrie 2017 (Grafic 2.11.). În primele trei luni din anul 2018 s-au virat către fondurile de pensii facultative **73,29 milioane de lei** (15,73 milioane de euro), cu 4,41% mai mult decât în perioada similară din 2017.

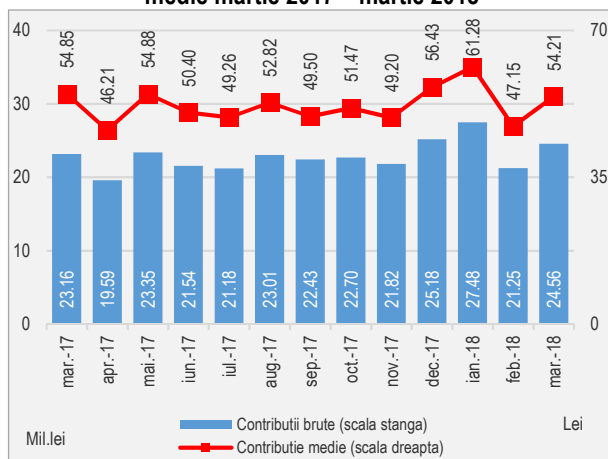
Contribuția medie/participant

La 31 martie 2018, contribuția medie/participant era de **54,21 lei**, cu **1,17%** mai puțin comparativ cu martie 2017 și cu **3,94%** mai puțin față de decembrie 2017. De remarcat însă creșterea semnificativă față de luna precedentă de 14,97%, determinată de creșterile semnificative înregistrate de contribuțiile virate către FPF STABIL (79,32%, cu un grad de colectare de 29,63%), FPF NN Optim (22,10%, cu un grad de colectare de 52,34%) și FPF NN Activ (15,62%, cu un grad de colectare de 46,61%).

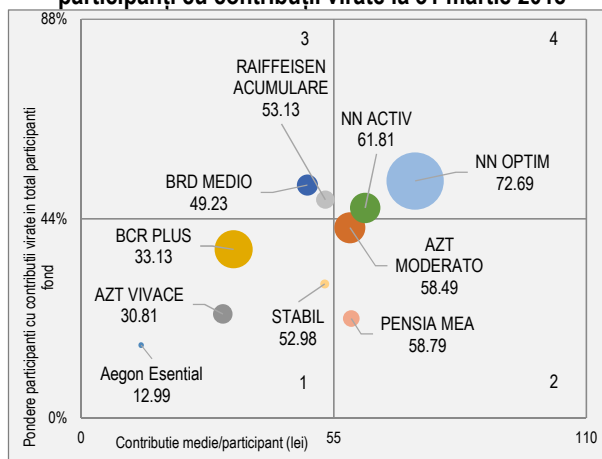
Din analiza evoluției contribuțiilor virate și a ponderii participanților pentru care s-au virat contribuții (gradul de colectare) pentru aceste trei fonduri nu se poate ajunge la concluzia că în ceea ce privește colectarea contribuțiilor se repetă un tipar, așa cum este cazul FPF BRD MEDIO, care în luna decembrie a fiecărui an înregistrează valori semnificativ mai mari ale contribuției medii/participant (140,92 lei în decembrie 2017, 156,64 lei în decembrie 2016 și 176,26 lei în decembrie 2015)¹⁵.

În cazul FPF STABIL însă s-au mai înregistrat creșteri lunare semnificative ale contribuțiilor virate în octombrie 2016 (105,14%, grad de colectare de 29,13%), dar și în mai 2017 (77,42%, grad de colectare de 29,47%). Pentru FPF NN OPTIM creșteri semnificative s-au mai înregistrat în ianuarie 2017 (49,90%, grad de colectare de 48,97%) și în mai 2017 (26,02%, grad de colectare de 51,99%). În cazul FPF NN ACTIV, creșteri semnificative s-au mai înregistrat în decembrie 2016 (15,57%, grad de colectare de 45,65%) și în februarie 2017 (24,34%, grad de colectare de 43,61%).

Grafic 2.11. Pilon III Contribuții brute virate și contribuția medie martie 2017 – martie 2018

Grafic 2.12. Pilon III Contribuții medii (lei) și ponderi participanți cu contribuții virate la 31 martie 2018

Cu **72,69 lei/participant** și o pondere a participanților cu contribuții virate din total participanți la fond de 52,34% (grad de colectare)¹⁶, FPF NN Optim s-a situat în cadrantul 4 din Graficul 2.12., caracterizat de valori mari ale contribuției/participant (peste media pe sistem: 54,21 lei) și ale ponderii participanților cu contribuții virate din total participanți la fond (peste media pe sistem: 43,79%). Tot în acest cadran s-a situat și FPF NN ACTIV cu **61,81 lei/participant** și 46,41% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond.

În cadrantul 3 al Graficului 2.12., caracterizat de valori mari în cazul ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți la fond (peste media pe sistem: 43,79%), dar de valori mai mici decât media pe sistem (54,21 lei) în cazul contribuției/participant s-au situat FPF Raiffeisen Acumulare cu **53,13 lei/participant** (48,21% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond) și FPF BRD MEDIO cu **49,23 lei/participant** (51,44% - pondere participanți cu contribuții virate din total participanți la fond).

Celelalte fonduri de pensii facultative s-au situat în cadranele 1 și 2 din Graficul 2.12., în funcție de valorile contribuției/participant și de ponderilor participanților cu contribuții virate din total participanți la fond, sub media pe sistem. Astfel s-au înregistrat următoarele valori: FPF AZT MODERATO: 58,48 lei/participant și 42,04%, FPF PENSIA MEA: 58,79 lei/participant și 22,00%, FPF STABIL: 52,98 lei/participant și 29,63%, FPF BCR PLUS: 33,13 lei/participant și 37,26%, FPF AZT VIVACE: 30,81 lei/participant și 23,00%, iar FPF AEGON ESENTIAL: 12,99 lei/participant și 16,13%.

¹⁵ În contextul în care atât BRD GSG S.A. și filialele din grup, care contribuie ca angajatori la Pilonul III, efectuează în decembrie plăți de regularizare în limita plafonului de 400 Euro/an/angajat.

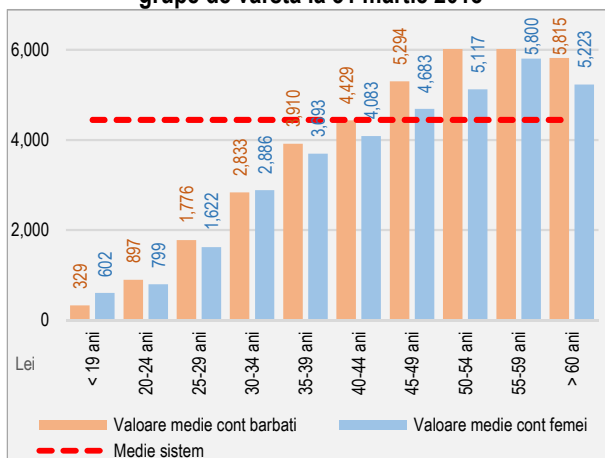
¹⁶ Participanți pentru care au fost virate contribuții (sume diferite de 0) în luna de calcul.

Valoarea contului participanților

La 31 martie 2018 valoarea medie a unui cont al participanților la sistemul pensiilor facultative¹⁷ era de **4.442 lei (954 euro)**, respectiv o creștere de 3,51% comparativ cu decembrie 2017.

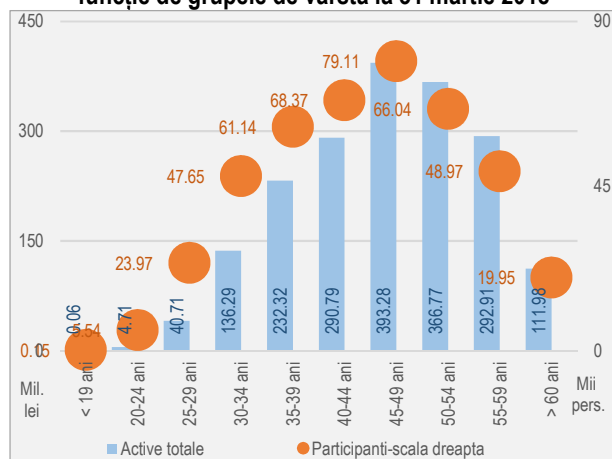
Grafic 2.13. Pilon III Valoare medie cont în funcție de gen și grupe de vârstă la 31 martie 2018

Trebuie remarcat faptul că valoarea contului participanților este determinată de grupele de vârstă în care se încadrează participanții, perioada de contribuție, respectiv vechimea în sistem a participanților, dar și genul acestora, respectiv veniturile salariale ale bărbaților comparativ cu cele ale femeilor.

Cele mai mari valori ale conturilor s-au înregistrat însă la participanții din grupa de vârstă 55 – 59 ani, **6.173 lei** pentru bărbați și **5.800 lei** pentru femei (medie pe sistem de 5.981 lei)¹⁸.

Grafic 2.14. Pilon III Valoare active și număr participanți în funcție de grupele de vârstă la 31 martie 2018

Valoarea mare a ponderii din total participanți, **68.926 persoane** (16,38% din total participanți) și valorile mari ale conturilor în cazul participanților din grupele de vârstă de peste 55 ani, **404,89 milioane lei** (21,65% din total active), se explică prin maturizarea sistemului (participanții au aderat la fondurile de pensii facultative încă de la început) și prin faptul că aceștia au venituri mai mari (se situează în partea superioară a carierei, cu vechime și venituri salariale mai mari, comparativ cu participanții din grupele de vârstă de până în 55 ani) și pot contribui cu sume mai mari. Cei mai mulți participanți, 79.114 persoane (18,80% din total participanți), se situau în grupa de vârstă 45 – 49 ani, valoarea activelor deținute de aceștia însumând 393,28 milioane lei (21,03% din total active).

La 31 martie 2018, un număr de **42.090 participanți** (primii 10% din total participanți în funcție de valoarea contului) aveau peste 10.192 lei în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute era de 0,84 miliarde lei (45,04% din activele Pilonului III), iar valoarea medie a contului era de **20.009 lei**. De asemenea, **105.225 participanți** (primii 25% din total participanți în funcție de valoarea contului) aveau peste 5.743 lei în cont. Valoarea cumulată a activelor deținute era de 1,33 miliarde lei (71,07% din activele Pilonului III), rezultând o valoare medie a contului de **12.629 lei**.

Trebuie menționat și faptul că, la sfârșitul lunii martie ac., **377.584 participanți**¹⁹ (89,71% din total) dețineau în cont **până în 10.000 lei** și **43.315 de participanți** (10,29%) dețineau **peste 10.000 lei**, iar dintre aceștia **5.481 de participanți** (1,30% din total), dețineau în conturi **peste 25.000 lei**.

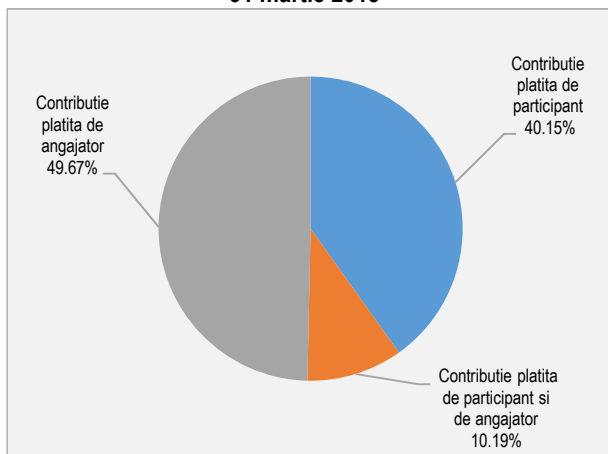
¹⁷ Participanți unici care au acumulat în conturi peste 1 leu (în cazul în care sunt participanți la mai multe fonduri, activele se cumulează).

¹⁸ Și grupa de vârstă de peste 60 ani a înregistrat valori mari: 5.815 lei pentru bărbați și 5.223 lei pentru femei (media pe sistem de 5.613 lei)

¹⁹ Participanți unici cu conturi diferite de zero (în cazul în care sunt participanți la mai multe fonduri, activele se cumulează).

Participarea la plata contribuțiilor

Grafic 2.15. Pilon III Participarea la plata contribuțiilor la 31 martie 2018

59,85% din contribuțiile la fondurile facultative au fost plătite²⁰ de către angajatori (49,67%) sau de către participanți împreună cu angajatorii lor (10,19%), în timp ce 40,15% din participanți au plătit singuri contribuțiile în martie 2018 (Grafic 2.15.).

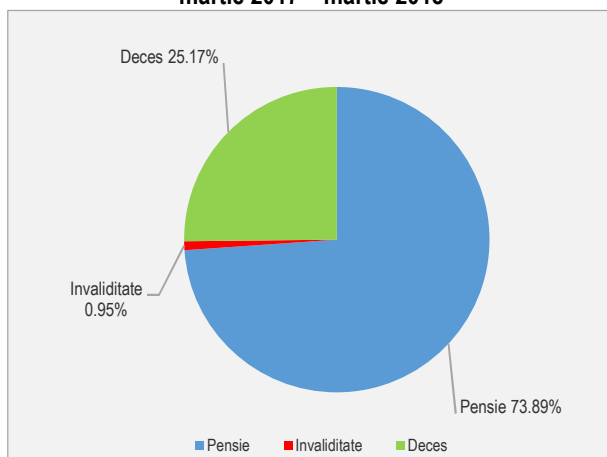
În funcție de locul unde își desfășoară angajatorul activitatea, distribuția participanților în decembrie 2017 a fost similară cu lunile precedente, 80% în mediul urban și 20% în mediul rural.

3. Plăți efectuate în sistemul pensiilor private

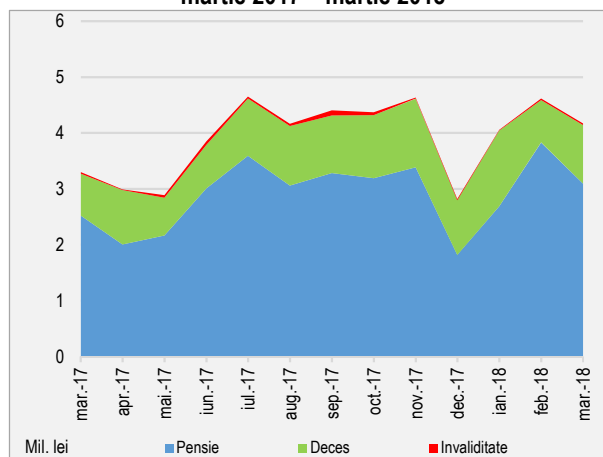
3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

În intervalul martie 2017 – martie 2018 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți însumând 50,88 milioane lei pentru 6.511 participanți și beneficiari (Grafic 3.1. și Grafic 3.2.), din care 37,59 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 73,89% din total plăți efectuate (3.450 participanți), 12,81 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 25,17% din total (2.924 beneficiari) și 0,48 milioane lei ca urmare a invalidității, 0,95% din total (137 participanți).

Grafic 3.1. Pilon II Structură plăți de activ personal net martie 2017 – martie 2018

Grafic 3.2. Pilon II Evoluție valoare activ net personal plătit martie 2017 – martie 2018

Plățile totale efectuate au înregistrat în martie 2018 o creștere anuală de 26,50% (Grafic 3.2.). Comparativ cu decembrie 2017, creșterea a fost de 47,96%, când s-au înregistrat și cele mai mici valori în intervalul analizat în special ca urmare a creșterii plăților aferente deschiderii dreptului la pensie (70,10%). Ca urmare a plăților efectuate în perioada martie 2017 – martie 2018, s-au efectuat și plăți către Bugetul de stat²¹ în valoare de 5,70 milioane lei.

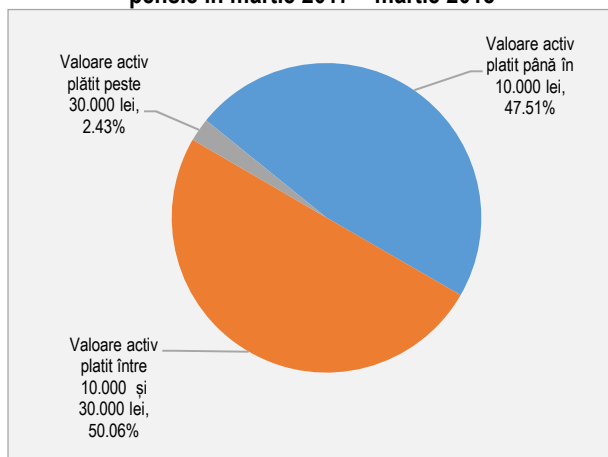
Din totalul plăților efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă în intervalul martie 2017 – martie 2018, pentru 47,51% dintre participanți valoarea activului plătit a fost de până în 10.000 lei, pentru 50,06% dintre participanți valoarea activului s-a situat între 10.000 și 30.000 lei, iar pentru 2,43% valoarea a depășit 30.000 lei (Grafic 3.3.).

²⁰ În luna martie 2018.

²¹ Sunt cuprinse ultimele modificări ale Codului Fiscal care au intrat în vigoare de la 01.01.2018: Modificarea cotei de impozit pe venituri din pensii la 10%, modificarea sumei neimpozabile la 2.000 lei, iar CASS va fi suportat de bugetul de stat, astfel nereținându-se CASS pentru plățile activului net în caz pensionare.

Grafic 3.3. Pilon II – Ponderea participanților în total plăți pensie în martie 2017 – martie 2018

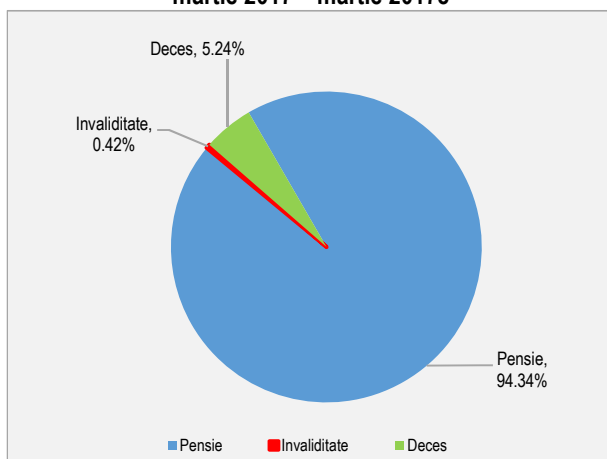
Ponderile cele mai mari în totalul plăților efectuate au fost înregistrate de FPAP NN, cu 35,61% și FPAP AZT VIITORUL TĂU, cu 21,97%, în condițiile în care cele două fonduri dețineau la 31 martie 2018 cele mai mari ponderi ale persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani din total participanți încadrați în această categorie, 31,82% și, respectiv, 25,34%. La polul opus, s-a situat FPAP BRD, cu numai 2,32% din total plăți efectuate, fondul înregistrând 2,68% participați cu vârsta de peste 50 de ani. De menționat că cea mai mare valoare plătită a fost în august 2017 pentru un participant la FPAP ARIPI cu 74.842 lei.

3.2. Fondurile de pensii facultative – Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

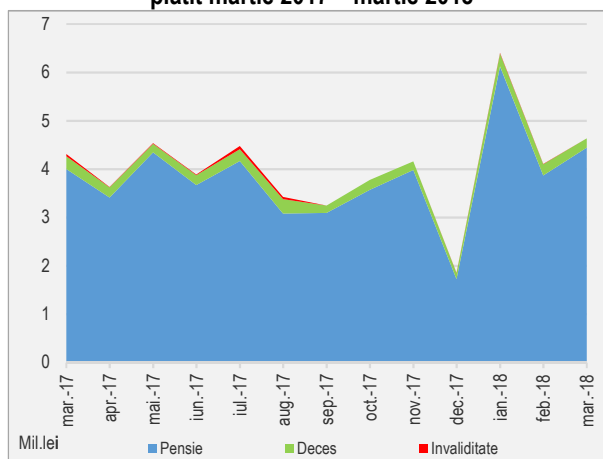
În intervalul martie 2017 – martie 2018, au fost efectuate plăți ale activului personal net către 7.503 participanți și beneficiari însumând 52,44 milioane lei (Grafic 3.4. și Grafic 3.5.), din care 49,47 milioane lei ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, reprezentând 94,34% din total plăți efectuate (6.587 participanți), 2,75 milioane lei ca urmare a decesului participantului, 5,24% din total (875 beneficiari) și 0,22 milioane lei ca urmare a invalidității, 0,42% din total (41 participanți).

Plățile totale efectuate în luna martie 2018 au înregistrat o creștere anuală de 7,56%. Comparativ cu decembrie 2017 s-a înregistrat o creștere de aproximativ două ori mai mare a valorii plătite, în condițiile în care decembrie 2017 a înregistrat și cel mai mic volum al plăților din intervalul analizat, în special ca urmare a creșterii plăților aferente deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă (o creștere a valorii plăților efectuate de aproximativ trei ori). Ca urmare a efectuării acestor plăți, în perioada martie 2017 – martie 2018, s-au efectuat plăți către Bugetul de stat în valoare de 5,48 milioane lei²⁰.

Grafic 3.4. Pilon III Structură plăți de activ personal net martie 2017 – martie 2018

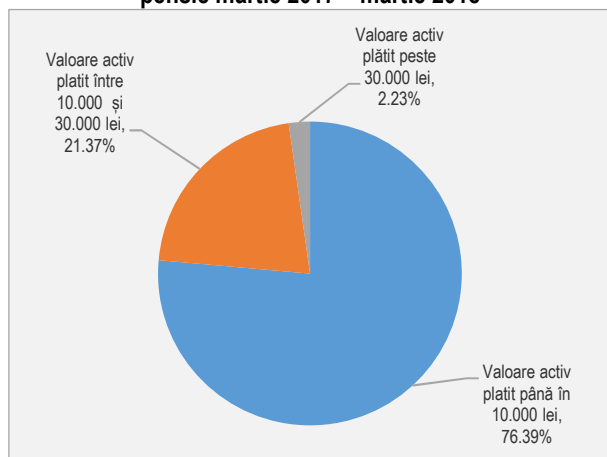

Grafic 3.5. Pilon III Evoluție valoare activ net personal plătit martie 2017 – martie 2018

În intervalul martie 2017 – martie 2018, din total plăți efectuate ca urmare a deschiderii dreptului la pensie pentru limită de vârstă, valoarea activului plătit pentru 76,39% dintre participanți a fost de până în 10.000 lei, pentru 21,37% dintre participanți valoarea activului plătit s-a situat între 10.000 și 30.000 lei, iar pentru 2,23% valoarea a fost de peste 30.000 lei (Grafic 3.6.).

Grafic 3.6. Pilon III – Ponderea participanților în total plăți pensie martie 2017 – martie 2018

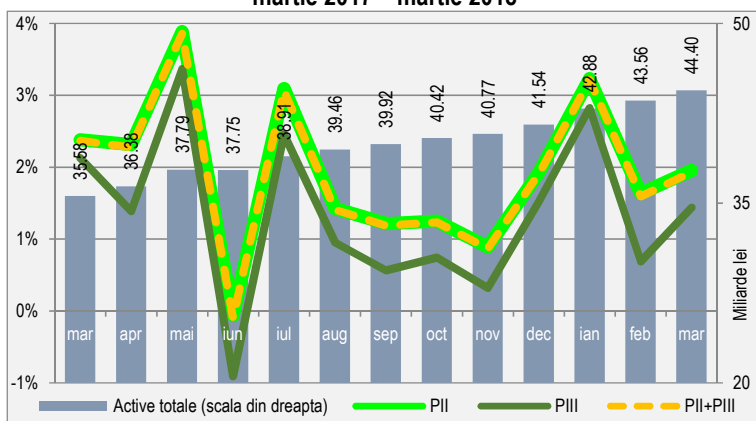

Ponderile cele mai mari în totalul plăților efectuate au fost înregistrate de FPF NN OPTIM, cu 41,78% și FPF AZT MODERATO, cu 16,34%, în condițiile în care cele două fonduri dețineau la 31 martie 2018 mari ponderi ale persoanelor cu vârsta cuprinsă între 55 – 59 ani din total participanți încadrați în această categorie, 33,98% și 11,13%.

La polul opus, s-a situat FPF AEGON ESENȚIAL, cu numai 0,31% din total plăți efectuate, fondul înregistrând 0,95% participanți cu vârsta cuprinsă între 55 – 59 ani. De menționat că cea mai mare valoare plătită a fost în ianuarie 2017 pentru un participant la FPF NN OPTIM cu 2,32 milioane lei.

4. Activele fondurilor de pensii private

Grafic 4.1. Evoluția activelor totale din sistemul pensiilor private martie 2017 – martie 2018

Valoarea activelor totale aflate în administrare la nivelul întregului sistem de pensii private a crescut în primul trimestru din 2018, menținând trendul pozitiv înregistrat în ultimii ani. Astfel, la 31 martie 2018, sistemul a atins **44,40 miliarde de lei** (9,53 miliarde de euro), reprezentând **5,45% din PIB**, comparativ cu 4,36% în martie 2017 și 5,10% în decembrie 2017. Ritmul anual de creștere înregistrat de activele totale a fost de **24,81%**, iar față de decembrie 2017 creșterea a fost de **6,88%**.

Comparativ cu luna anterioară, se constată o creștere a activelor totale de **1,93%**, peste mediana intervalului martie 2017 – martie 2018 de 1,91% (maxima a fost de 3,86% în mai 2017, iar minima de -0,10% în iunie 2017, fiind și singura valoare negativă înregistrată). La nivelul fondurilor de pensii administrate privat (Pilonul II) s-a menținut un ritm anual de creștere superior fondurilor de pensii facultative: **25,21%**, comparativ cu **16,39%** în Pilonul III. Și comparativ cu decembrie 2017 s-a înregistrat o diferență: **6,97%** în Pilonul II și **5,02%** în Pilonul III, situație semnalată și în cazul evoluției lunare, când creșterile au fost de 1,95% în PII și 1,44% în PIII.

4.1. Activele nete ale fondurilor de pensii administrate privat

Valoarea totală a activelor nete înregistrată la 31 martie 2018 de fondurile de pensii administrate privat a fost de **42,51 miliarde de lei** (9,13 miliarde de euro). Ritmul anual de creștere înregistrat a fost de **25,21%** (22,35% raportat la moneda euro). Creșterea față de decembrie 2017 a fost de **6,96%** (7,01% raportat la moneda euro). FPAP BRD a înregistrat în continuare creșteri anuale și trimestriale mai mari în cazul activelor nete (30,90% și respectiv 8,09%).

Tabel 4.1. Pilon II Active nete (miliarde lei)

Nr. crt.	Fond de pensii administrat privat	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/ mar.17	mar.18/dec.17
1	FPAP NN	12,36	14,35	15,28	23,62%	6,48%
2	FPAP AZT VIITORUL TAU	7,40	8,62	9,20	24,33%	6,77%
3	FPAP METROPOLITAN LIFE	4,81	5,62	6,07	26,19%	7,96%
4	FPAP VITAL	3,19	3,78	4,07	27,60%	7,77%
5	FPAP ARIPI	2,88	3,40	3,63	25,78%	6,66%
6	FPAP BCR	2,17	2,60	2,78	27,91%	6,79%
7	FPAP BRD	1,14	1,38	1,49	30,90%	8,09%
	TOTAL	33,95	39,74	42,51	25,21%	6,96%

4.2. Activele nete ale fondurilor de pensii facultative

Activele nete ale fondurilor de pensii facultative au atins **1,87 miliarde de lei** (0,40 miliarde de euro) la 31 martie 2018, înregistrând un avans de **16,40%** comparativ cu martie 2017 și de **5,01%** față de decembrie 2017 (13,74% și 5,06% raportat la moneda euro). FPF NN OPTIM a înregistrat cele mai mari creșteri anuale și trimestriale în cazul activelor nete (19,15% și respectiv 5,63%).

Tabel 4.2 Pilon III Active nete (mil. lei)

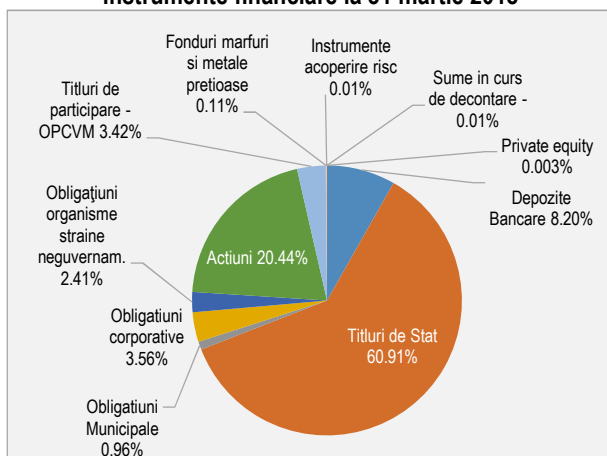
Nr. crt.	Fond de pensii facultative	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/mar.17	mar.18/dec.17
1	FPF NN OPTIM	632,04	712,93	753,10	19,15%	5,63%
2	FPF BCR PLUS	282,45	318,66	332,69	17,79%	4,40%
3	FPF AZT MODERATO	198,35	212,58	220,82	11,33%	3,88%
4	FPF NN ACTIV	179,78	198,31	210,24	16,95%	6,02%
5	FPF BRD MEDIO	85,17	95,54	99,69	17,05%	4,34%
6	FPF AZT VIVACE	79,42	84,51	87,57	10,25%	3,61%
7	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	68,70	73,20	76,76	11,74%	4,86%
8	FPF PENSIA MEA	57,83	60,44	63,31	9,48%	4,76%
9	FPF STABIL	16,09	17,56	18,53	15,13%	5,54%
10	FPF AEGON ESENTIAL	6,56	6,84	7,10	8,28%	3,84%
	TOTAL	1.606,39	1.780,58	1.869,82	16,40%	5,01%

4.3. Structura investițiilor fondurilor de pensii private

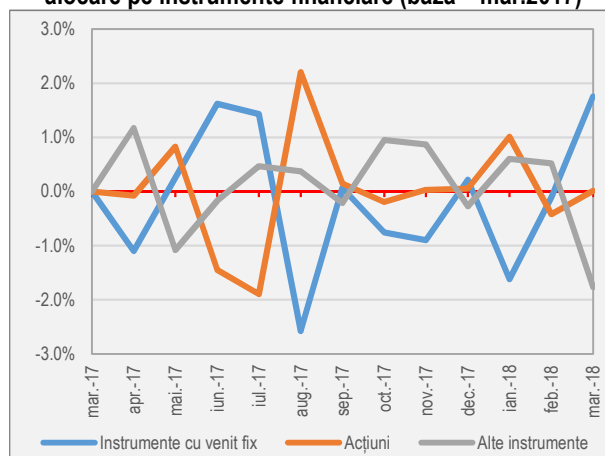
La 31 martie 2018, ponderea cea mai mare în structura portofoliilor fondurilor de pensii private era deținută de titlurile de stat cu 60,91% (Grafic 4.2.). Celelalte instrumente au înregistrat următoarele ponderi: acțiuni 20,44%, depozite bancare 8,20%, obligațiuni corporative 3,56%, titluri de participare 3,42% și alte instrumente financiare 3,47%²².

Comparativ cu luna decembrie 2017, portofoliile fondurilor de pensii private au înregistrat o creștere a alocării în instrumente cu venit fix (titluri de stat și obligațiuni corporative, municipale și supranaționale) după scăderile înregistrate în lunile ianuarie și februarie. În același timp, alocarea în acțiuni a portofoliilor fondurilor de pensii private a înregistrat o creștere, după corectarea ușoară din luna februarie (Grafic 4.3.).

Grafic 4.2. Fonduri de pensii private – alocare pe instrumente financiare la 31 martie 2018

Grafic 4.3. Fonduri de pensii private – evoluție lunară alocare pe instrumente financiare (baza – mar.2017)

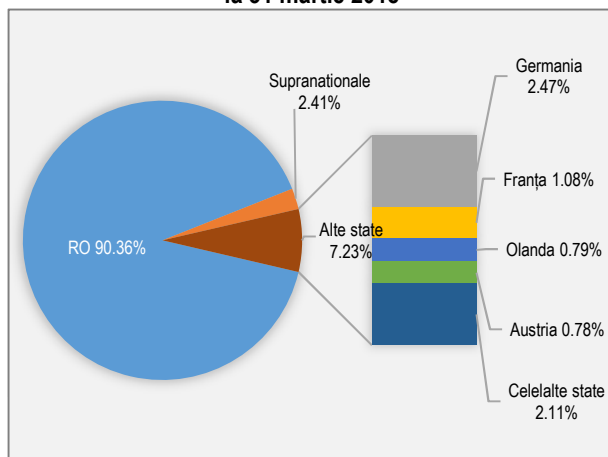

Instrumente financiare – structura pe țară

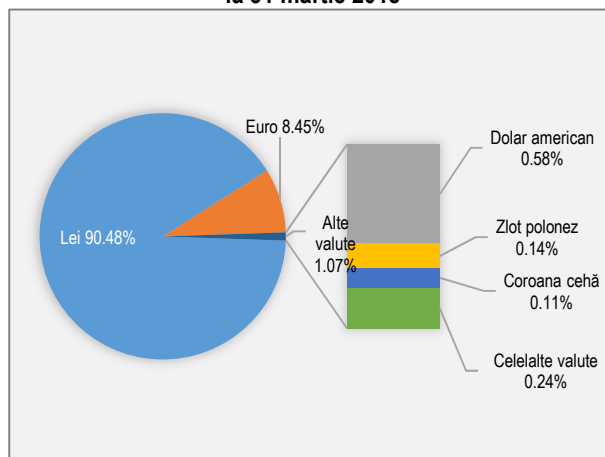
La 31 martie 2018, fondurile de pensii private dețineau 90,36% din active în instrumente financiare românești, de natura titlurilor de stat, a depozitelor, obligațiunilor, acțiunilor și organismelor de plasament colectiv (Grafic 4.4.). 7,23% din activele fondurilor de pensii private au fost investite în active străine, majoritatea acestor instrumente financiare fiind emise în Germania (2,47%), Franța (1,08%), Olanda (0,79%) și Austria (0,78%). În obligațiuni supranaționale erau investite 2,41% din active.

²² Sunt incluse obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale: BERD, BEI, BM, obligațiuni municipale, fonduri de mărfuri și metale prețioase, acțiuni – private equity, instrumente pentru acoperirea riscului și sume în curs de decontare.

Grafic 4.4. Fonduri de pensii private – structura pe țară la 31 martie 2018

Grafic 4.5. Fonduri de pensii private – structura pe valută la 31 martie 2018

Instrumente financiare – structura pe valută

90,48% din activele fondurilor de pensii private la 31 martie 2018 erau denumite în moneda națională (Grafic 4.5.), iar din plasamentele în monede străine (9,52%), ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (8,45%), urmate de dolarul american (0,58%), zlotul polonez (0,14%) și coroana cehă (0,11%). Euro a fost moneda pentru care administratorii fondurilor de pensii private au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar.

Expunerea valutară a activelor fondurilor de pensii private

Activele sistemului de pensii private sunt denumite cu preponderență în moneda națională²³. Expunerea valutară a sistemului de pensii private în monede străine, a fost de 9,52% din totalul activelor sistemului de pensii private, dar prin utilizarea instrumentelor pentru acoperirea riscului valutar pentru activele denumite în valute străine, expunerea valutară totală netă la nivelul sistemului de pensii private a fost de 7,86% din total active sistem.

La sfârșitul lunii martie 2018, fondurile de pensii private au încheiat contracte derivate pentru acoperirea riscului valutar doar pentru expunerea în EUR. Cea mai mare parte a expunerii valutare este denumită în EUR, 8,45% din total active sistem, însă fondurile de pensii dețin instrumente de acoperire a riscului valutar pentru 19,68% din expunerea denumită în EUR, rezultând o expunere netă față de EUR de 6,79% din totalul activelor sistemului de pensii private.

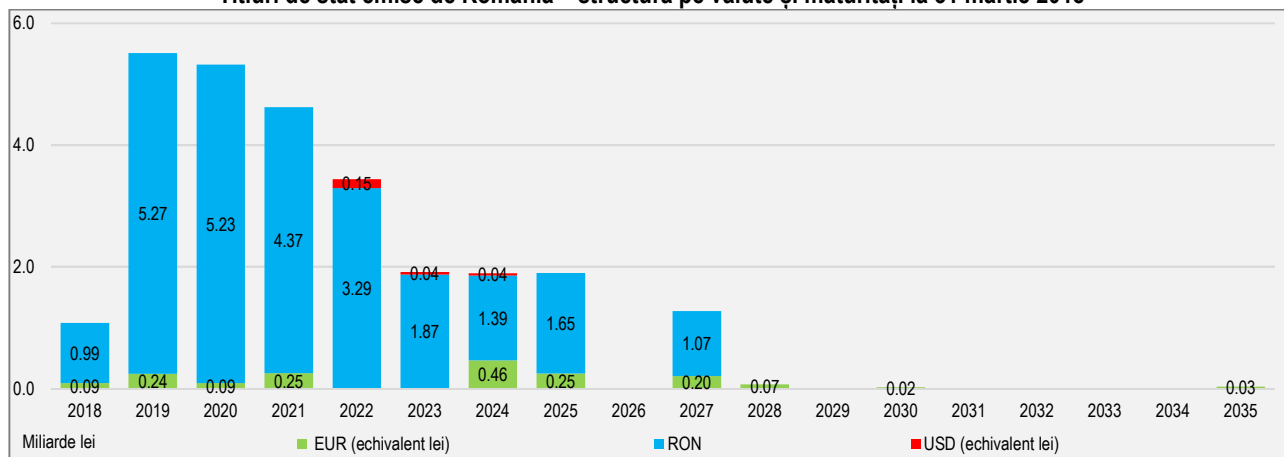
Titluri de stat

La 31 martie 2018, investițiile fondurilor de pensii private în titluri de stat înregistrau 27,05 miliarde lei, reprezentând 60,91% din total active. Ponderea titlurilor de stat a înregistrat un trend ușor descendent în primul trimestru din 2018 (-0,36 puncte procentuale față de decembrie 2017).

Din punct de vedere al valutilor în care sunt denumite titlurile de stat în care au investit fondurile de pensii private, cele mai mari valori s-au înregistrat în cazul emisiunilor în lei cu maturitate pe 7 ani (26,11%), 5 ani (21,65%) și 10 ani (18,77%), în cazul emisiunilor în euro, valori mari au înregistrat cele cu maturitate pe 10 ani (3,47%), 5 ani (1,45%) și 7 ani (0,66%). Din punct de vedere al scadențelor, 73,81% din investițiile în titluri de stat emise de România ajung la maturitate în următorii 5 ani, iar 26,19% au scadențe cuprinse între 6 ani și 17 ani (Grafic 4.6.).

²³ Expunerea față de RON înregistrând la sfârșitul lunii martie ac. 90,48% din totalul activelor sistemului de pensii private.

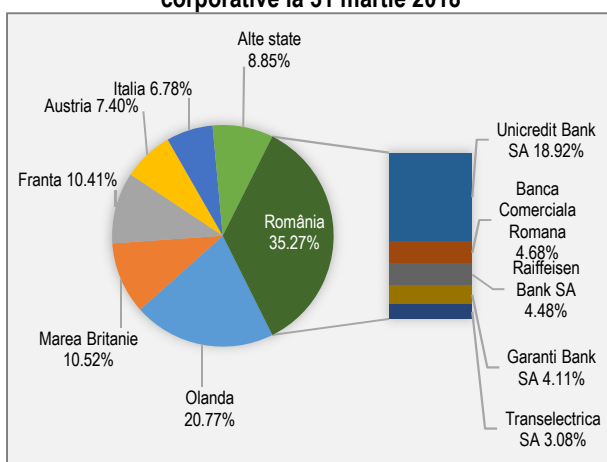
Grafic 4.6. Fonduri de pensii private
Titluri de stat emise de România – structură pe valute și maturități la 31 martie 2018

Obligațiuni

La 31 martie 2018, fondurile de pensii private dețineau investiții în obligațiuni corporative însumând 1,58 miliarde lei, 51,37% din total obligațiuni (3,07 miliarde lei), menținându-se preferința pentru investițiile în acest tip de instrument financiar.

Grafic 4.7. Fonduri de pensii private – emitenți obligațiuni corporative la 31 martie 2018

De remarcat faptul că, în general, ponderea obligațiunilor corporative din total active s-a menținut pe un trend ușor crescător, înregistrând o diferență de 0,39 puncte procentuale comparativ cu decembrie 2017. Investițiile au fost, în principal, în emitenți străine (64,73%), din țări precum Olanda (20,77%), Marea Britanie (10,52%), Franța (10,41%), Austria (7,40%) și Italia (6,78%).

De asemenea, fondurile de pensii private au investit în obligațiuni corporative din România, acestea reprezentând 35,27% din totalul investițiilor în obligațiuni corporative, din care pe primele trei locuri se situau Unicredit Bank SA cu 18,92%, din total obligațiuni corporative, Banca Comercială Română SA cu 4,68% și Raiffeisen Bank SA cu 4,48%.

Investițiile în celelalte tipuri de obligațiuni au înregistrat un procent mai mic (obligațiuni municipale, 0,43 miliarde lei, cu o pondere de 13,85% în total obligațiuni, obligațiuni supranaționale, BERD și BEI, 0,52 miliarde lei, cu o pondere de 17,06% și alte obligațiuni emise de organisme străine neguvernamentale, 0,54 miliarde lei, cu o pondere de 17,72%).

Durata și maturitatea portofoliilor de instrumente cu venit fix²⁴

La 31 martie 2018, durata efectivă a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivelul sistemului de pensii private era de 3,02, identică cu valoarea înregistrată la data de 31 decembrie 2017²⁵. Maturitatea reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivelul sistemului de pensii private a înregistrat o valoare de 3,40 ani la data de 31.03.2018, în ușoară scădere față de valoarea de 3,44 ani înregistrată la data de 31 decembrie 2017. Comparativ cu finalul lunii decembrie 2017, la finalul lunii martie 2018, durata efectivă și maturitatea reziduală ale portofoliilor de instrumente cu venit fix au înregistrat valori constante, atât la nivelul sistemului de pensii private agregat, cât și la nivelul Pilonului II și la nivelul Pilonului III.

²⁴ Pentru a determina riscul de rată a dobânzii s-au calculat, utilizând date preluate din Bloomberg, valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii private, precum și maturitatea reziduală a portofoliului de instrumente cu venit fix în primul trimestru din 2018. Durata efectivă măsoară sensibilitatea prețului unei obligațiuni la modificarea ratei dobânzii. Durata reprezintă valoarea cu care se modifică prețul instrumentelor cu venit fix la o modificare a ratei dobânzii cu 1 punct procentual.

²⁵ Durata efectivă a portofoliului de instrumente cu venit fix la nivel de sistem este cel mai mult influențată de către titlurile de stat, acestea având ponderea cea mai mare dintre instrumentele cu venit fix în care investesc fondurile de pensii private.

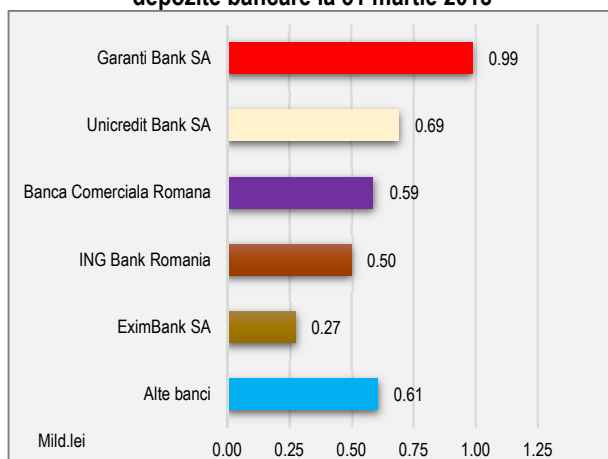
Durata și maturitatea reziduală a portofoliilor de instrumente cu venit fix au înregistrat valori mai mari la nivelul Pilonului III comparativ cu nivelul Pilonului II. Astfel, la sfârșitul lunii martie valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii facultative a fost de 3,40, în timp ce valoarea duratei efective a portofoliului de instrumente cu venit fix al fondurilor de pensii administrate privat a fost de 3,02.

Cu toate că începând din septembrie 2015 legislația secundară permite fondurilor de pensii facultative să se protejeze împotriva riscului de dobândă prin tranzacții cu instrumente financiare derivate, până în prezent fondurile de pensii nu au efectuat tranzacții în acest scop.

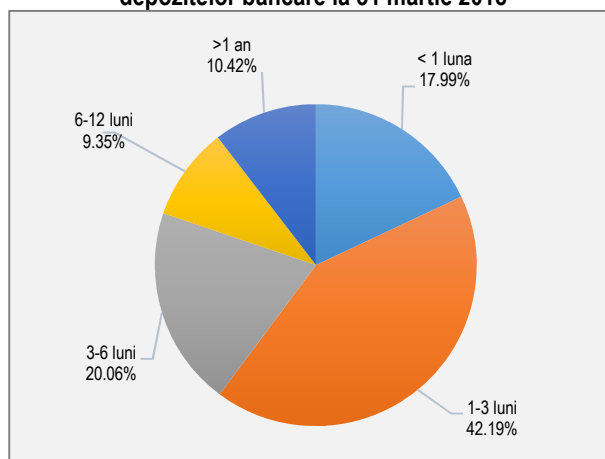
Depozite bancare

Expunerea fondurilor de pensii private pe depozite bancare (inclusiv conturi curente) a scăzut comparativ cu decembrie 2017, cu 0,45 puncte procentuale, după ce înregistrase o creștere în ianuarie și februarie ac.. Astfel, la 31 martie 2018, depozitele bancare înregistrau 8,20% (3,64 miliarde lei) din total active. Pe primele trei locuri se situează Garanti Bank SA, cu 0,99 miliarde lei, Unicredit Bank SA, cu 0,69 miliarde lei și Banca Comercială Română cu 0,59 miliarde lei.

Grafic 4.8. Fonduri de pensii private – top 5 emitenți depozite bancare la 31 martie 2018

Grafic 4.9. Fonduri de pensii private – scadențele depozitelor bancare la 31 martie 2018

Din punct de vedere al scadențelor, 17,99% din total depozite bancare (fără conturi curente) au scadența sub o lună, 42,19% au scadența cuprinsă între 1 și 3 luni, 20,06% au scadența între 3 și 6 luni și 9,35% au scadența între 6 luni și 12 luni (Grafic 4.9.). De remarcat faptul că 10,42% din total sunt depozite constituite pe mai mult de 12 luni.

Acțiuni

La 31 martie 2018, fondurile de pensii private dețineau investiții în acțiuni în valoare de 9,08 miliarde lei, reprezentând 20,44% din total active, înregistrând un trend ascendent în primul trimestru din acest an (19,83% în decembrie 2017), dar cu o ușoară scădere a ponderii în luna februarie ac., comparativ cu luna precedentă.

Tabel 4.3. Fonduri de pensii private – plasamente în acțiuni la 31 martie 2018

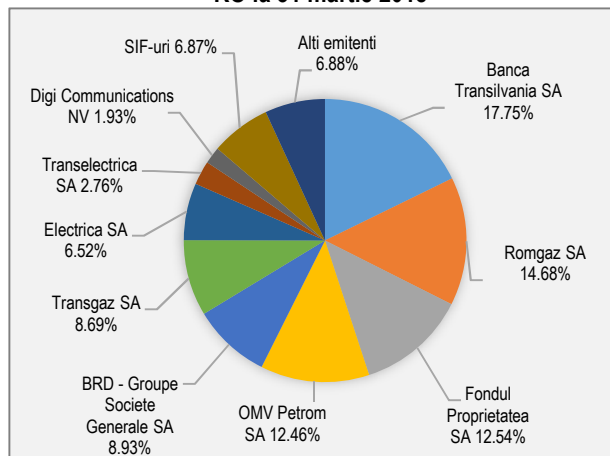
Țara	Mld.lei	% în total acțiuni
România	8,07	88,97%
Germania	0,36	3,94%
Austria	0,23	2,53%
Franța	0,19	2,05%
Polonia	0,06	0,68%
Alte state	0,17	1,83%
Total	9,08	100,00%

88,97% din totalul plasamentelor în acțiuni ale fondurilor de pensii private (8,07 miliarde lei) au fost efectuate în acțiuni românești, în timp ce 11,03% (1 miliard lei) au fost plasamente în acțiuni ale unor emitenți din Germania, Austria, Franța, Polonia și alte state.

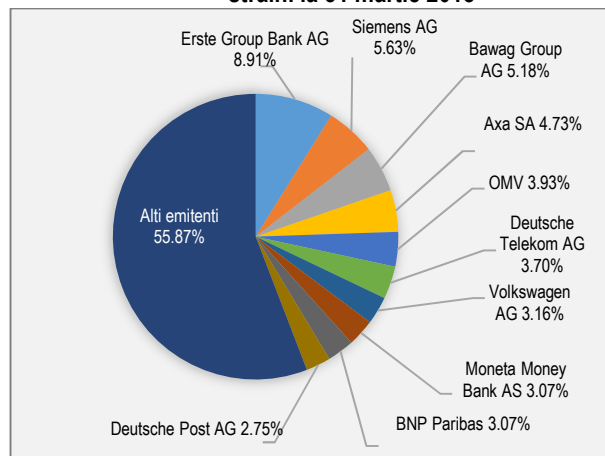
În cazul acțiunilor din România (Grafic 4.10.), pe primele locuri s-au situat Banca Transilvania SA cu 17,75% din total emitenți din România, Romgaz SA cu 14,68%, Fondul Proprietatea SA cu 12,54%, OMV Petrom cu 12,46% și BRD - Groupe Societe Generale SA cu 8,93%, în timp ce deținerile de acțiuni emise de către SIF-uri reprezentau 6,87% din total (SIF 2 Moldova și SIF 5 Oltenia cu cele mai mari ponderi).

Printre emitenții străini de acțiuni se remarcă Erste Group Bank AG cu 8,91% din total emitenți străini, Siemens AG cu 5,63%, Bawag Group AG cu 5,18%, Axa SA cu 4,73%, sau OMV cu 3,93% (Grafic 4.11.).

Grafic 4.10. Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți RO la 31 martie 2018

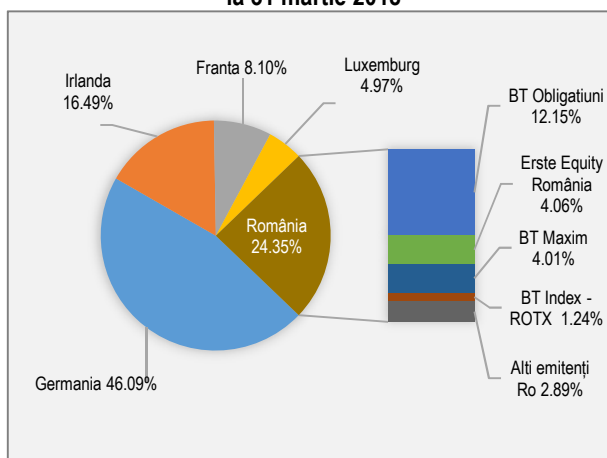

Grafic 4.11. Fonduri de pensii private Acțiuni – emitenți străini la 31 martie 2018

Organisme de plasament colectiv — OPCVM

Grafic 4.12. Fonduri de pensii private – emitenți OPCVM la 31 martie 2018

Deținerile fondurilor de pensii în organisme de plasament colectiv — OPCVM-uri reprezentau 3,53% din total active la 31 martie 2018, însumând 1,57 miliarde lei (inclusiv fondurile de mărfuri și metale prețioase, 0,05 miliarde lei). Ca structură, ponderea cea mai mare era deținută de OPCVM-urile tranzacționabile, reprezentând 44,85% din total organisme de plasament colectiv. În afara deținerilor de OPCVM-uri din România (24,35% din total organisme de plasament colectiv), fondurile de pensii private au investit în principal în emitenți din țări precum Germania (46,09%), Irlanda (16,49%), Franța (8,10%) sau Luxemburg (4,97%).

Trebuie menționat și faptul că la 31 martie 2018 două fonduri de pensii private (FPAP BCR și FPF BCR PLUS) dețineau fonduri de mărfuri și metale prețioase (ETC-uri), respectiv dețineri indirecte în aur însumând 0,05 miliarde lei, reprezentând 0,11% din total active (Xtrackers Physical Gold ETC EUR).

Lichiditatea sistemului de pensii private

Din punct de vedere al lichidității, sistemul de pensii private poate face față oricăror cereri, în principal ca urmare a faptului că se află în perioada de acumulare, iar ieșirile din sistem (deces, invaliditate, pensionare, transfer) sunt mici raportate la nivelul activelor administrate.

În primul trimestru din 2018 lichiditatea pe 5 zile, a înregistrat o creștere atât la nivelul sistemului de pensii private agregat (de la 3,39% la 3,98%), cât și la nivelul Pilonului II (de la 3,41% la 4,02%), în timp ce la nivelul Pilonului III aceasta a înregistrat o scădere (de la 5,63% la 5,24%). Lichiditatea pe 30 de zile, a înregistrat o scădere în perioada decembrie 2017 – martie 2018 atât la nivelul sistemului de pensii private agregat (de la 8,39% la 7,76%), cât și la nivelul Pilonului II (de la 8,50% la 7,81%), în timp ce la nivelul Pilonului III aceasta a înregistrat o creștere (de la 13,16% la 13,62%). În cazul Pilonului III lichiditatea pe 30 de zile a înregistrat constant valori mai mari față de cele aferente Pilonului II.

În ceea ce privește calitatea portofoliului de acțiuni deținut de fondurile de pensii private, constituie un risc lichiditatea scăzută a emitenților listați pe Bursa de Valori București, volumul de tranzacționare de pe BVB fiind insuficient pentru ca fondurile de pensii să poată vinde întreaga participație deținută la un emitent într-un interval de timp mai mic de 90 de zile²⁶.

Volatilitatea VUAN a fondurilor de pensii private

Volatilitatea VUAN a fondurilor de pensii private s-a menținut relativ redusă în perioada decembrie 2017 – martie 2018, cu excepția lunii februarie 2018 când s-a înregistrat o volatilitate mai ridicată. Având în vedere faptul că din totalul acțiunilor deținute de către fondurile de pensii private 88,97% sunt acțiuni tranzacționate la BVB, volatilitatea prețurilor acțiunilor listate la BVB s-a propagat și asupra valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii. Pe piețele reprezentative din Anglia, Austria, Germania și Franța sunt tranzacționate 8,82% din acțiunile deținute de către fondurile de pensii private. Pe parcursul perioadei analizate, indicii piețelor reprezentative pe care sunt tranzacționate acțiunile deținute de către fondurile de pensii au avut o evoluție crescătoare.

4.3.1. Fondurile de pensii administrate privat – Structura investițiilor

Tabel 4.4. Pilon II Structură investiții - total (miliarde lei)

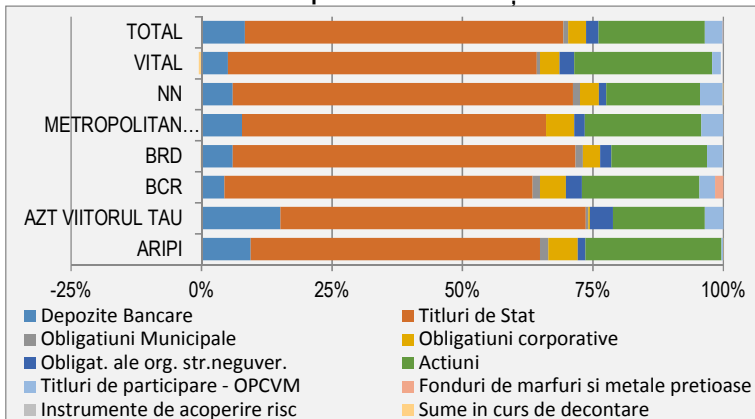
Instrumente financiare	dec.-17		mar.-18		Evoluție alocare martie 2017 - martie 2017
	Valoare (mld.lei)	Pondere în Active Totale	Valoare (mld.lei)	Pondere în Active Totale	
Depozite Bancare	3.50	8.80%	3.54	8.33%	
Titluri de Stat	24.43	61.43%	25.96	61.03%	
Obligațiuni Municipale	0.39	0.99%	0.39	0.92%	
Obligațiuni corporative	1.21	3.03%	1.46	3.44%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	0.93	2.33%	1.03	2.41%	
Acțiuni	7.84	19.72%	8.65	20.35%	
Titluri de participare - OPCVM	1.44	3.63%	1.45	3.42%	
Alte instrumente financiare	0.03	0.07%	0.04	0.10%	
Activ total	39.77		42.53		

*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase, instrumentele de acoperire a riscului și sumele în curs de decontare.

În martie 2018, comparativ cu decembrie 2017, obligațiunile municipale au înregistrat scăderi, în condițiile unui avans al activelor totale de 6,96%. Din punct de vedere al alocării resurselor financiare pe diferite clase de active, obligațiunile corporative, obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale, acțiunile și alte instrumente financiare au înregistrat creșteri, în celelalte cazuri înregistrându-se scăderi în martie 2018 comparativ cu decembrie 2017.

²⁶ Singura excepție este compania Prodplast unde fondurile de pensii dețin acțiuni în valoare de doar 62.395 lei.

Grafic 4.13. Pilon II Structura portofoliilor investiționale la 31 martie 2018

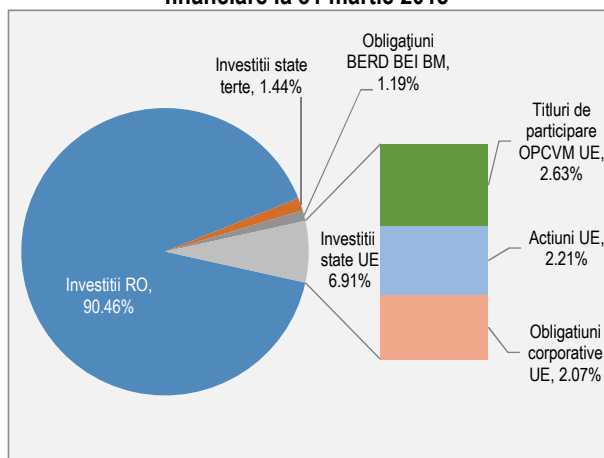
La 31 martie 2018, două dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat dețineau titluri de stat peste ponderea pe pilon (61,03%): FPAP BRD (65,81%) și FPAP NN (65,20%). În același timp următoarele patru fonduri se situau peste media alocării în acțiuni în Pilonul II (20,35%): FPAP VITAL (26,69%), FPAP ARIPI (26,10%), FPAP BCR (22,53%) și FPAP METROPOLITAN LIFE (22,33%).

Tabel 4.5. Pilon II Structură investiții RO/UE

Investiții	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/ mar.17	mar.18/ dec.17
Investiții RO	92,72%	90,85%	90,46%	↓	↓
Investiții state UE	5,82%	6,62%	6,91%	↑	↑
Obligațiuni BERD, BEI, BM	0,59%	1,19%	1,19%	↑	↓
Investiții state terțe	0,86%	1,35%	1,44%	↑	↑

În martie 2018, 90,46% din activele fondurilor de pensii administrate privat erau plasate în țară, în scădere ușoară față de decembrie 2017 (90,85%). 6,91% din active reprezentau plasamente în state membre UE, 1,44% în state terțe și 1,19% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, cum ar fi BERD, BEI, BM.

Grafic 4.14. Pilon II Structură investiții în plasamente financiare la 31 martie 2018

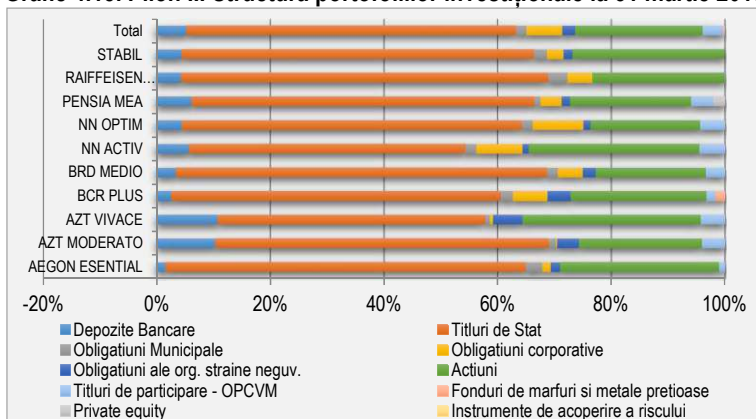
4.3.2. Fondurile de pensii facultative – Structura investițiilor

Tabel 4.6. Pilon III Structură investiții – total (mil. lei)

Instrumente financiare	dec.-17		mar.-18		Evoluție alocare martie 2016 - martie 2017
	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale	Valoare (mil.lei)	Pondere în Active Totale	
Depozite Bancare	100.20	5.62%	99.57	5.32%	
Titluri de Stat	1,025.56	57.50%	1,086.83	58.03%	
Obligațiuni Municipale	34.57	1.94%	34.18	1.82%	
Obligațiuni corporative	110.04	6.17%	116.47	6.22%	
Obligațiuni organisme străine neguvernamentale	42.58	2.39%	42.73	2.28%	
Acțiuni	398.90	22.37%	421.41	22.50%	
Titluri de participare - OPCVM	66.12	3.71%	65.19	3.48%	
Alte instrumente financiare	5.57	0.31%	6.58	0.35%	
Activ total	1,783.54		1,872.94		

*Sunt incluse fondurile de mărfuri și metale prețioase, instrumentele de acoperire a riscului, acțiuni – private equity și sumele în curs de decontare.

Grafic 4.15. Pilon III Structura portofoliilor investiționale la 31 martie 2018

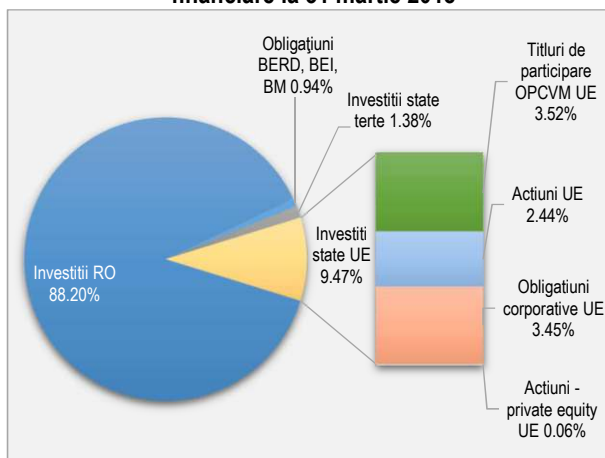
La 31 martie 2018, trei dintre cele 10 fonduri de pensii facultative dețineau titluri de stat sub ponderea pe pilon (58,03%): FPF BCR PLUS (57,90%), FPF NN ACTIV (48,64%) și FPF AZT VIVACE (47,06%). În cazul acțiunilor, valori sub ponderea pe pilon (22,50%) înregistrau următoarele patru fonduri: FPF AZT MODERATO (21,62%), FPF PENSIA MEA (21,29%), FPF BRD MEDIO (19,31%) și FPF NN OPTIM (19,30%).

Tabel 4.7. Pilon III Structură investiții RO/UE

Investiții	mar.-17	dec.-17	mar.-18	mar.18/ mar.17	mar.18/ dec.17
Investiții RO	91,48%	87,76%	88,20%	↓	↑
Investiții state UE	6,75%	9,82%	9,47%	↑	↓
Obligațiuni BERD, BEI, BM	0,64%	1,00%	0,94%	↑	↓
Investiții state terțe	1,13%	1,43%	1,38%	↑	↓

88,20% din activele fondurilor de pensii facultative erau plasate în țară, în creștere față de decembrie 2017 (87,76%). 9,47% din active erau plasate în state UE, iar 0,94% în obligațiuni ale organismelor străine neguvernamentale, cum ar fi BERD, BEI, BM și 1,38% în state terțe.

Grafic 4.16. Pilon III Structura investițiilor în plasamente financiare la 31 martie 2018

4.3.3. Fondurile de pensii private – Tranzacții efectuate în primul trimestru al anului 2018

În primul trimestru din 2018, au fost identificate 347 de tranzacții ale fondurilor de pensii private, cu 56 de emitenți, în valoare totală de 5,25 miliarde lei. Trebuie precizat faptul că aceste valori sunt minimale, estimările fiind calculate în baza diferențelor rezultate între raportările ale administratorilor privind situația detaliată a investițiilor transmise săptămânal Autorității, potrivit prevederilor legale²⁷, valorile reprezentând numărul tranzacțiilor efectuate, precum și valoarea acestor tranzacții putând fi în realitate mai mari. În primul trimestru al anului 2018, în portofoliile fondurilor de pensii private au apărut 6 noi emitenți

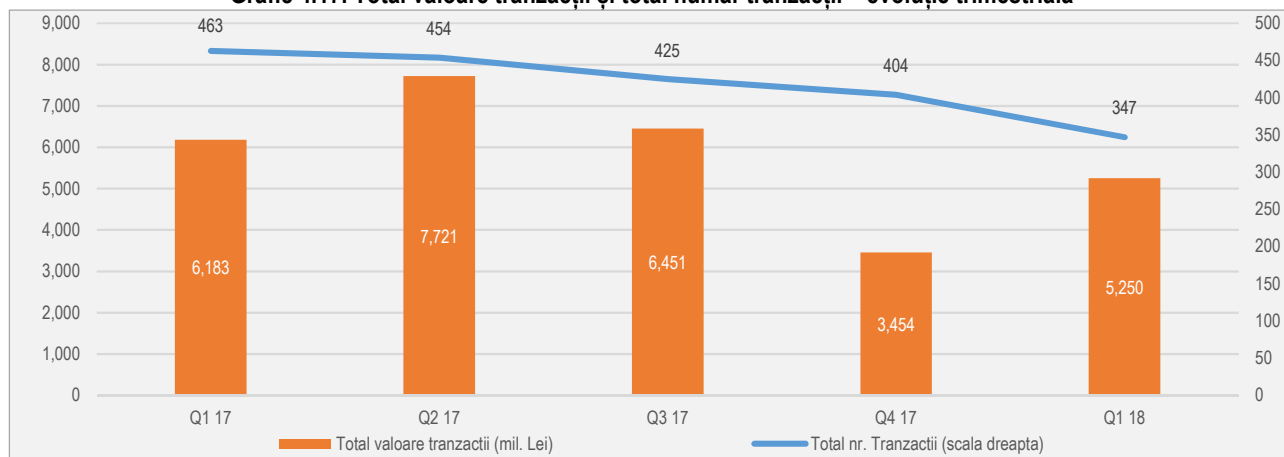
Tabel 4.8. Emitenți noi

Emitent nou	Valoare tranzacții (lei)	Număr tranzacții
Credit Agricole Corporate and Investment Bank SA	84.000.000	5
Cooperatieve Rabobank UA	50.000.000	1
Covestro AG	17.674.845	2
Commerzbank AG	16.393.140	2
Koninklijke Philips NV	16.366.592	2
United Internet AG	16.304.714	2

Din totalul tranzacțiilor realizate în primul trimestru al anului 2018, 82,43% sunt reprezentate de tranzacții cu titluri de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice, pe următorul loc situându-se tranzacțiile cu acțiuni Fondul Proprietatea (3,03% din tranzacții), iar pe locul trei cu acțiuni Credit Agricole (1,60% din total tranzacții).

²⁷ Norma nr. 24/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor administrate privat și Norma nr. 25/2015 privind obligațiile de raportare și transparență în sistemul pensiilor facultative.

Grafic 4.17. Total valoare tranzacții și total număr tranzacții – evoluție trimestrială

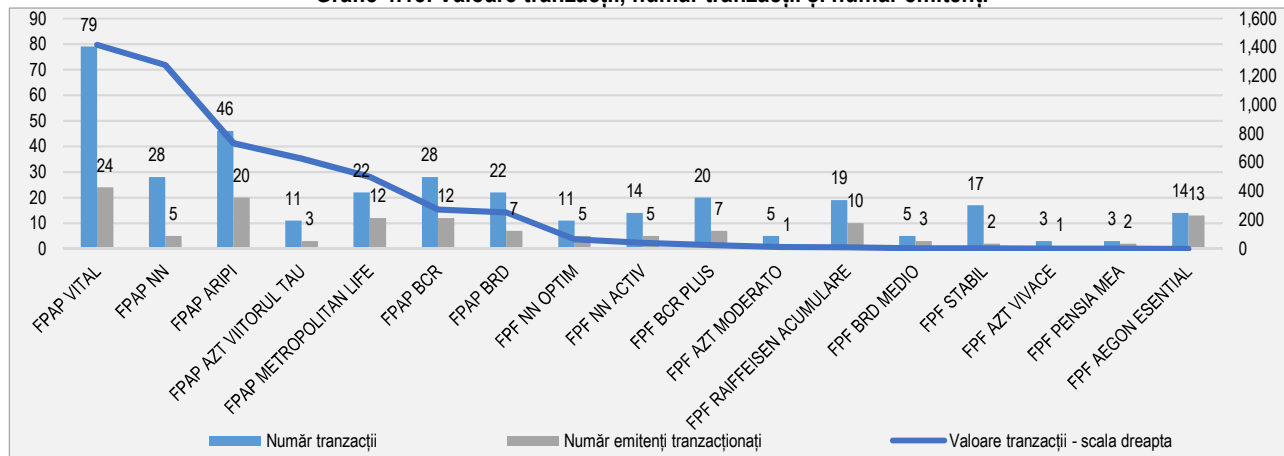
Tabel 4.9. Structura tranzacțiilor pe emitenți

Emitent	Valoare tranzacție	% total tranzacții
Ministerul Finanțelor Publice	4.327.425.036	82,43%
Fondul Proprietatea SA	159.323.558	3,03%
Credit Agricole Corporate and Investment Bank SA	84.000.000	1,60%
Leaseplan Corporation NV	69.500.000	1,32%
International Finance Corporation	60.000.000	1,14%
Cooperatieve Rabobank UA	50.000.000	0,95%
Banca Transilvania SA	46.217.320	0,88%
Romgaz SA	36.803.573	0,70%
db x - trackers Euro Stoxx 50 UCITS ETF / db x - trackers	36.249.521	0,69%
BERD	35.000.000	0,67%
Wirecard AG	33.265.394	0,63%
Top 10 emitenți	610.359.367	11,63%
Restul emitenților	312.333.776	5,95%
Total valoare tranzacții	5.250.118.179	100,00%

Fondul de pensii privat care a înregistrat cea mai mare valoare a tranzacțiilor (1,42 mld. lei) și cel mai mare număr de tranzacții realizate pe parcursul primului trimestru al anului 2018 este FPAP VITAL, realizând 27,00% din valoarea totală a tranzacțiilor, însemnând 79 de tranzacții cu 24 de emitenți.

Pe locul doi în clasamentul realizat în funcție de valoarea tranzacțiilor s-a situat FPAP NN care a înregistrat 24,33% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 28 de tranzacții cu 5 emitenți. FPAP Aripi a înregistrat 14,00% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 46 de tranzacții, cu 20 de emitenți, iar FPAP AZT VIITORUL TĂU a înregistrat 11,93% din valoarea totală a tranzacțiilor, realizând 11 tranzacții, cu 3 emitenți. La polul opus s-au situat următoarele fonduri de pensii private: FPF AZT VIVACE (0,04%, 3 tranzacții, 1 emitenț), FPF Pensia Mea (0,02%, 3 tranzacții, 2 emitenți) și FPF AEGON ESENȚIAL (0,01%, 14 tranzacții, 13 emitenți).

Grafic 4.18. Valoare tranzacții, număr tranzacții și număr emitenți

În primul trimestru din 2018 s-a înregistrat o scădere a expunerii pe titluri de datorie ale statelor și municipalităților (de la 62,30% la 61,93% din activul total al sistemului) și o creștere a expunerii pe sectorul non-financiar (de la 10,98% la 11,24% din activele sistemului de pensii private), în principal datorită creșterii expunerii pe sectorul petrol și gaze (de la 6,31% la 6,75% din activul total al sistemului) și o creștere a expunerii pe sectorul financiar, în principal acțiuni, depozite și obligațiuni corporative emise de bănci (de la 26,72% la 26,87% din activul total al sistemului).

La data de 31.03.2018, cele mai importante sectoare de activitate non-financiară în care fondurile de pensii private au realizat investiții au rămas sectorul petrol și gaze (6,75%) și sectorul utilități (1,92%).

Principalul beneficiar al investițiilor realizate de fondurile de pensii private este în continuare statul român prin intermediul titlurilor de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice, precum și al acțiunilor la companiile controlate de acesta: Romgaz, Transgaz, Electrica, Eximbank, Transelectrica, Nuclearelectrica, Conpet și Antibiotice.

Din primele 10 societăți din punct de vedere al valorii investite în acestea de către fondurile de pensii private, 7 sunt societăți financiare, înregistrându-se în continuare un grad ridicat de concentrare pe sectorul financiar, restul societăților aparținând sectoarelor petrol și gaze (Romgaz, OMV Petrom și Transgaz). Se observă faptul că față de topul din luna decembrie 2017, în martie 2018, Fondul proprietatea SA a coborât de pe locul 2, pe locul 4, făcând schimb de locuri în top cu Romgaz.

Cu toate că pe parcursul primului trimestru al anului 2018 au existat investiții în emitenți noi din diverse domenii (obligațiuni corporative Credit Agricole Corporate and Investment Bank și Cooperative Rabobank și acțiuni Commerzbank din domeniul financiar, acțiuni Covestro din domeniul materii prime, acțiuni Koninklijke Philips NV din domeniul sănătate și acțiuni United Internet din domeniul tehnologie), se evidențiază faptul că sistemul de pensii private prezintă în continuare un grad de concentrare ridicat atât pe sectoare de activitate, cât și pe emitenți, pe grupuri de emitenți și pe tipuri de instrumente financiare.

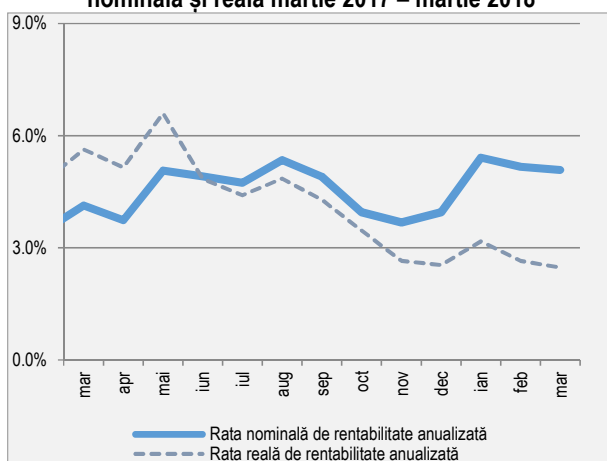
5. Rate de rentabilitate

5.1. Fondurile de pensii administrate privat

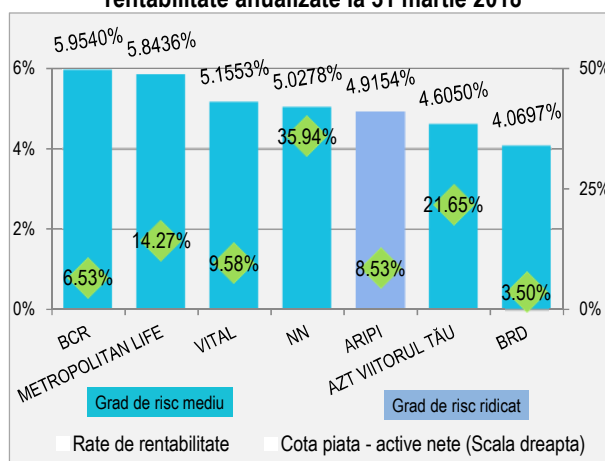
Indicatorii de performanță ai fondurilor de pensii administrate privat înregistrăți în martie 2018 au fost (Graficele 5.1. și 5.2.):

- rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **FPAP ARIPI: 4,9154%**,
- rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **0,1491%**,

Grafic 5.1. Pilon II - Rata medie ponderată de rentabilitate nominală și reală martie 2017 – martie 2018

Grafic 5.2. Pilon II Cotă de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 martie 2018

- ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii cu grad de risc mediu:

FPAP AZT VIITORUL TAU	4,6050%
FPAP BCR	5,9540%
FPAP BRD	4,0697%
FPAP METROPOLITAN LIFE	5,8436%
FPAP NN	5,0278%
FPAP VITAL	5,1553%

- rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc mediu: **1,1491%**,
- rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat pentru ultimele 24 luni: **5,0803%**.

Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat incluse în Pilonul II, FPAP ARIPI este singurul cu un grad de risc ridicat, în timp ce toate celelalte fonduri sunt încadrate în categoria gradului de risc mediu. La data de 31 martie 2018, comparativ cu data de 31 martie 2017, rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii administrate privat a crescut de la 3,95% la 5,08%. Niciun fond de pensii private nu a înregistrat o rată de rentabilitate inferioară ratei minime pentru categoria sa de risc.

5.2. Fondurile de pensii facultative

Indicatorii de performanță înregistrați de fondurile de pensii facultative în luna martie 2018 au fost (Graficele 5.3. și 5.4.):

- Rata de rentabilitate anualizată a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat:

FPF AZT VIVACE: 6,8122%

FPF NN ACTIV: 6,4534%

- Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **6,5634%**;

- Rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc ridicat: **2,5634%**;

- Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii cu grad de risc mediu:

FPF AEGON ESENȚIAL 3,7158%

FPF AZT MODERATO 5,0330%

FPF BCR PLUS 4,7190%

FPF BRD MEDIO 2,9300%

FPF NN OPTIM 4,1656%

FPF PENSIA MEA 3,7404%

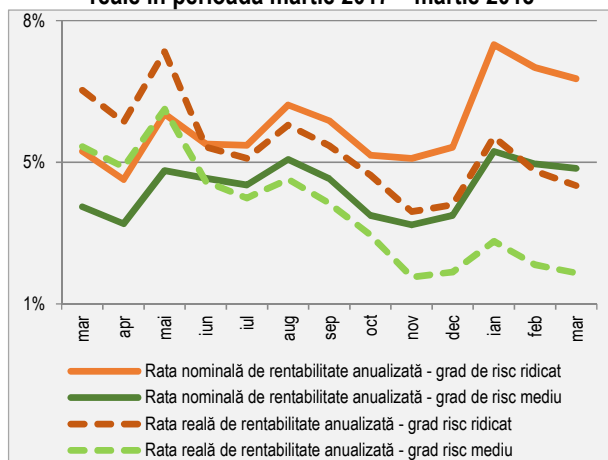
FPF RAFFEISEN ACUMULARE 5,0835%

FPF STABIL 3,7163%

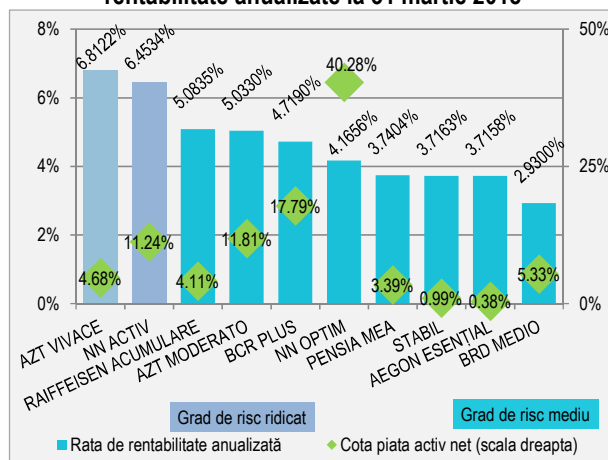
- Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii cu risc mediu: **4,3537%**;

- Rata de rentabilitate minimă a fondurilor de pensii cu grad de risc mediu: **0,3537%**.

Grafic 5.3. Pilon III Rate rentabilitate medii nominale și reale în perioada martie 2017 – martie 2018

Grafic 5.4. Pilon III Cotă de piață – active nete și rate de rentabilitate anualizate la 31 martie 2018

Din punct de vedere al gradului de risc, în Pilonul III din cele 10 fonduri de pensii facultative doar două sunt încadrate în categoria de risc ridicat, FPF NN ACTIV și FPF AZT VIVACE, toate celelalte fonduri de pensii facultative având grad de risc mediu. La data de 31 martie 2018, comparativ cu data de 31 martie 2017, rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc mediu a crescut, de la 4,87% la 6,56%, iar rata nominală de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative care fac parte din categoria de risc ridicat a crescut de la 3,19% la 4,35%. Niciun fond de pensii private nu a înregistrat o rată de rentabilitate inferioară ratei minime pentru categoria sa de risc.